

ΠΑΝΔΟΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

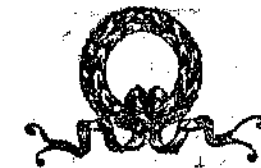
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κ.λ.

ΤΟΜΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ.

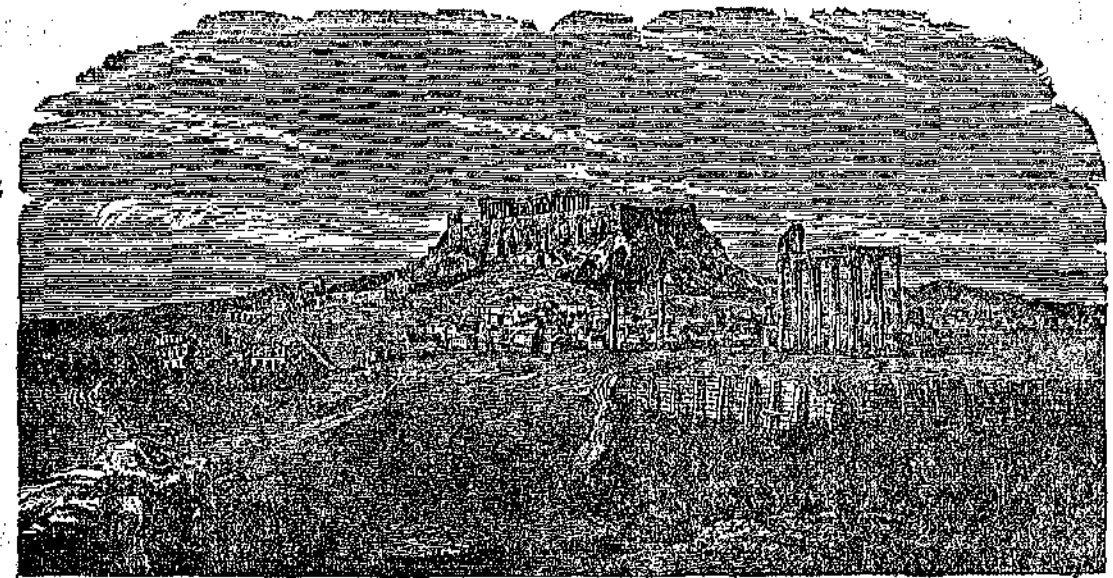
ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1859.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΔΟΡΑΣ.

1859.

Π Α Ν Δ Ω Ρ Α.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 194.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ

ΕΒΡΑΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ἐκ τῶν πηγῶν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς.

.....

Οἱ πολιτικοὶ νόμοι τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἔθνους, περιεχόμενοι ἐν τῇ Πεντατεύχῳ τοῦ Μωϋσέως, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Γραφῆς διαφωτισόμενοι, ἀποτελοῦσι τιμωφέστατον μνημεῖον ἀρχαίου πολιτισμοῦ, προηγηθέντος τοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων χωρὶς ἢ ἐπηρέσθη αὐτοῦ, κατὰ μέγα δὲ μέρος ἐκπηγάζοντος ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, πρώτης ἱστορικῆς κοιτίδος τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἐνθα ἐγεννήθη καὶ ἐξεπαιδεύθη ὁ μέγας ἐκείνος Νομοθέτης, ὁ πληρώσας τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός αὐτοῦ τριάνοντα τρεῖς ὄλους αἰῶνας.

Ἄλλ' ἡ μελέτη τῶν Ἑβραϊκῶν νόμων οὐχ ἀπλῶς ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῆς ἱστορίας παρίσταται ἀξιόλογος. Χάρῃ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἐβλάστησεν ἐκ τοῦ Μωϋσαϊκοῦ νόμου, περιελήθη τῆς Γραφῆς εἰς τὰς χεῖρας πάσης χριστιανικῆς κοινωνίας, οἱ ἐν αὐτῇ πολιτικὴ θεσμοὶ ὤφειλον ἀναγκαστικῶς ἢ ἐπενεργήσασθαι, καὶ ἀληθῶς ἔσχον σημαντικωτάτην ἐπιφέρειν εἰς τὴν διαφύθησιν τῶν νομοθετῶν τῆς τε μεταϊωνικῆς ἐποχῆς καὶ τῆς νεωτέρας.

Τούτῳθεν τὸ Ἑβραϊκὸν Δίκαιον ἀποβαίνει λίαν

ἐνδικρέρον καὶ ὡς ἄλλη πηγή θεωρούμενον τοῦ καθ' ἡμᾶς Δικαίου, καὶ τοὶ βίβλικοι καὶ θεμελιώδεις διαφοραὶ περὶ τὰ ἔθνη καὶ τοὺς θεσμούς διακρίνουσι τὰ κοινωνίας τῆς μεγάλου βόλου γενεᾶς τοῦ Ἰάφου ἀπὸ τῶν τῆς Σημιτικῆς, εἰς ἣν καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ. ὑπάγονται.

Ὅστω, παρεῖτος τοῦ ὅτι ἡ ἱεραρχία τοῦ Ἑβραϊκοῦ πολιτεύματος ἐλήφθη κυρίως ὡς τύπος τῆς κατὰ τὸν μεσαιῶνα συστάσεως καὶ μέχρις ἡμῶν διατηρουμένης Παπικῆς ἱεραρχίας, βλέπομεν λ. χ. ἀπαγορεύσεις τινὰς καὶ κωλύματα ὡς πρὸς τὸν γάμον καθιερωθέντα καὶ παρ' ἡμῶν τὴν εἰς τὸ κληρονομεῖν προτίμησιν τῶν ἐξ ἀφρογονίας συγγενῶν καὶ τὰ πρωτοκαεῖα ἐπικρατήσαντα πρὸς διαφοροῦς λαοὺς τῆς Ευρώπης· τὸ ἀναπαλλοτριῶτον τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων νομοθετηθέν, ὡς ποτε τῶν λουίτικῶν ἀγρῶν· τὸ ἐπὶ τόκῳ δάνειον πολλὰκις πολλαχῶς ἀπαγορευθέν καὶ περιορισμὸς τινὰς ὡς πρὸς τὰς ἐνεχυράσεις τεθέντας, λόγῳ φιλοανθρωπίας, ἢ ἐνεκα τῆς εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκης τοῦ λαοῦ ὀφειλομένης ἀνασκοπῆς, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ τοῦ Μωϋσέως.

Οἱ ποινικοὶ νόμοι τῶν Ἑβραίων καθίστανται ἐδικαιώτως ἀξιοπαράτητοι διὰ τὴν ῥητὴν ἀπαγόρευσιν πάσης μὴ προσωπικῆς εὐθύνης, ἀρχὴ ἣτις ἀνεύχθη παρεγυμνήθη εἰς τοὺς νεωτέρους καιροὺς διὰ τὴν περιφρούρησιν ἐξόχως τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν προστασίαν ἢν μάλιστα ἀπέδιδον εἰς τὴν οἰκογένειαν· ὡς καὶ διὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἡμαρτίας διακρίσεις δὲ παρεδέχοντο ἐπὶ ἀνθρωπακτοῦν καὶ ἰδίῳ· διὰ τὴν ἀκρίθειαν μεθ' ἧς ἐν τῇ δολοφονίᾳ

περιέγραψαν τὰ στοιχεῖα τῆς προμελέτης. Βλέπο-
μεν δὲ ὅτι ἐάν περὶ τῶν κατὰ τοῦ πολιτεύματος
καὶ τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων ἐδικάζον οἱ κατὰ τό-
πον κριταὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, τὰ περὶ φόνου ὅμως διέ-
κρινεν ἡ συναγωγή τοῦ λαοῦ, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ
προφανῶς εἰς τὴν διὰ τῶν ὀρκιωτῶν ἐκδίκασιν.

Ἄλλ' ἵνα κατανοήσῃ τις ἀκριβῶς τὰς ἀρχὰς τοῦ
Ἑβραϊκοῦ Δικαίου, καὶ τὴν ἐπιβροήν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
νεωτέρων θεσμοθεσιῶν, ἐπιναγκαστέον οὐχὶ μόνον νὰ
διακριθῶσι καὶ συλλεχθῶσιν ἐπιμελῶς αἱ παντοῖαι
πολιτικαὶ διατάξεις αἵτινες εἰσὶ διεσκορπισμέναι
εἰς τὰ βιβλία τῆς Γραφῆς, διαφωτισθῶσιν διὰ τῆς
συμπαροβολῆς τῶν διαφόρων χωρίων, ἀλλὰ καὶ
νὰ καταταχθῶσι τὰ οὕτω συλλεχθέντα στοιχεῖα
καθ' ἡν μέθοδον ἐν γένει παρεδέχθησαν αἱ νεώτε-
ραι νομοθεσίαι εἰς τοὺς διαφόρους τῶν κώδικας.

Τοιοῦτος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπομένου Διαγράμματος,
ὅπερ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπλοῦν δοκίμιον ἐκτε-
νεστέρας πραγματείας, ἐν ᾗ, παραθέτοντες αὐτὰ τὰ
γραφικὰ χωρία καὶ ἀναπτύσσοντες τὴν ὕλην διὰ
τῆς ἀντιπαροβολῆς τῶν τοῦ Βυζαντινοῦ καὶ τοῦ
νεωτέρου δικαίου ἀρχῶν τε καὶ διατάξεων, προτι-
θέμεθα νὰ δώσωμεν ὅσον οἶόν τε πλήρη τὴν ἐκθεσιν
τοῦ Ἑβραϊκοῦ Δικαίου, ὑπὸ τὴν τριπλῆν ἔσφιν τοῦ
πολιτεύματος, τῶν πολιτικῶν νόμων, καὶ τοῦ ἰδιαι-
τέρου ὀργανισμοῦ τῆς ἰδιοκτησίας παρὰ τῶ ἀρχαίῳ
ἐκείνῳ λαῷ, τοῦ ὅπου οἱ θεσμοὶ ἰσχυρῶς ἐπενήρ-
γησαν οὐχ ἥττον εἰς τὰ ἕθη ἢ εἰς τοὺς νόμους τῶν
νεωτέρων κοινωνιῶν.

ΜΙΧΑΗΛ ΙΑΡΟΜΕΝΟΣ.

ΕΒΡΑΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.

Α'. ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ.

—οοο—

ΚΕΦ. Α'.

Περὶ δημοσιεύσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων.

α. Βυγράξις, γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις τῶν νόμων
ἐπ' ἐκκλησίας (Δευτερονόμ. κζ', 1—8—λα. 9—
13 καὶ 24—26).

β. α Δικαίωσις μία ὕμιν ἔσται τῷ προσηλύτῳ
καὶ ἐγχωρίῳ η (Λευίτ. κδ'. 22).

ΚΕΦ. Β'.

Περὶ γάμου καὶ διαζυγίου.

α. Ἀπαγόρευσις γάμου.
1 Κωλύματα γάμου ἕνεκα συγγενείας (Λευίτ.
ιθ', 1—21).

2. Ἀπαγόρευσις τοῦ μετὰ ἐταίρας ἢ ἀποβεβλη-
μένης γάμου τῶν ἱερέων, καὶ τοῦ μετὰ χήρας γά-
μου τοῦ ἀρχιερέως (Λευίτ. κἀ. 7—8 καὶ 13
—15).

3. Ἀπαγόρευσις εἰς τὰς θυγατέρας, τὰς ἐν ἐλ-
λείψει ἀφρένων τέκνων κληρονομίας τὸν πατέρα

αὐτῶν τοῦ ὑπανδρεύεσθαι εἰς ξένην φυλὴν ('Αριθ.
λα'. 8—9).

4. Ἀπαγόρευσις τοῦ μετ' ἀλλοφύλων γάμου
(Λευίτ. κ'. 1—5 καὶ Δευτερονόμ. ζ').

β. Ὑποχρέωσις τοῦ ἀδελφοῦ ἵνα νυμφευθῆ τὴν
χρηρέασαν γυναικαδέλφην του, ἐάν ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ ἀπέθιτο ἀτεκνός, ὅπως τῷ ἀναστήσῃ σπέρμα
(Δευτερονόμ. κβ'. 5—10).

ΣΗΜ. Τοῦτο ἦν ἔθος πατριαρχικόν. (Γένεσ. λθ.
8—14 κτλ.) Ἐπραττε δὲ τὸ αὐτό, ἐν ἐλλείψει
ἀδελφοῦ, καὶ ὁ ἐγγύτερος συγγενῆς ἢ τούτου ἐπι-
σήμως παραιτούμενου, ὁ μετ' αὐτὸν πλησιέστερος
(Ρούθ. δ'. 1—10).

γ. Διαζύγιον. Ὁ ἀνὴρ ἔχων αἰτίας δυσαρρεσκείας
κατὰ τῆς γυναίκης, ἠδύνατο διαζευχθῆναι ἀπ' αὐ-
τῆς, ἥτις ἐπετρέπετο ἵνα λάβῃ ἕτερον ἄνδρα· ἀλλ'
ὁ πρῶτος οὐκ ἠδύνατο ἀναλαβεῖν τὴν διαζευχθεῖ-
σαν. (Δευτερονόμ. κδ' 1—4).

δ. Ἡ πολυγαμία ἐπετρέπετο, ὡς ἔθος παρὰ
τοῖς πατριάρχαις, καὶ οὐδὲν περὶ τούτου ἀνκφέρει-
ται ρητῶς ἐν τῷ νόμῳ Μωσείῳ. (Κριταὶ ἡ. 30—
31. Βασιλ. Α'. α. 1, 2 καὶ κβ'. 42, 43. Βασιλ.
Β'. β'. 1, 2 καὶ γ'. 2—6 καὶ 13—15 καὶ ε. 13.
Βασιλ. Γ'. ια. 3. Παραλειπ. Βασιλ. Ἰούδα Β'.
ια. 21 καὶ ιγ'. 21).

ε. Προίξ. Κατὰ τὰ πατριαρχικὰ ἔθιμα, διατη-
ρηθέντα καὶ μετὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, αἱ γυναῖκες
δὲν ἔφερον προίκα εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οὗτοι προσ-
έφερον τὰ γαμήλια δῶρα· ἢ ἄλλως δι' ὑπηρεσίας
ἀνεπλήρου τὸ τοιοῦτο χρέος (Γένεσ. κδ'. 22 καὶ
53. κθ'. 15—19 καὶ 27—29. Βασιλ. Α'. ιθ.
25).

ΚΕΦ. Γ'.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

α. Ἐντολὴ τοῦ τιμᾶν τοὺς γονεῖς ('Εξοδ. κ'.
12. Δευτερονόμ. ε. 16).

β. Οἱ κατὰ τῶν γονέων ἀσεβοῦντες ἐθανατοῦντο
(Λευίτ. κ'. 9. Δευτερονόμ. κἀ. 18—21).

ΚΕΦ. Δ'.

Περὶ ἀργυρωτήτων καὶ δούλων.

α. Ὅροι ὑπ' οὓς ἐπετρέπετο ἡ δουλεία τῶν ἀρ-
γυρωτήτων Ἑβραίων ('Εξοδ. κἀ. 1—11). Ἀπε-
λευθέρωσις αὐτῶν (Λευίτ. κβ'. 39—43 καὶ 47
—55. Δευτερονόμ. ια. 12—18).

β. Ἡ δουλεία τῶν ἀλλοτρίων ἐπετρέπετο,
(Λευίτ. κβ'. 44—48).

γ. Ἡ ἀπόδοσις δούλου δραπετοῦ ἀπηγορεύετο
(Δευτερονόμ. κγ'. 15, 16).

ΚΕΦ. Ε'.

Περὶ κληρονομιῶν.

α. Ἡ θυγάτηρ ἐκληρονομεῖ μόνον ἐν ἐλλείψει
υιοῦ. ('Αριθ. κζ'. 8).

β. Κληρονομία τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν ('Α-
ριθ. κζ'. 9—11).

γ. Ὁ πρωτότοκος εἶχε διπλὴν μερίδα (Δευτε-
ρονόμ. κἀ. 15—17).

ΚΕΦ. ΣΤ'.

Περὶ ἀγοροπωλησίας.

α. Ἀναπαλοτρίωτον τῶν λευϊτικῶν ἀγρῶν
(Λευίτ. κβ'. 34).

β. Ἐξαγορὰ τῶν πωληθέντων κτημάτων (Λευίτ.
κβ'. 25—27 καὶ 31—33). Ἐξαιρέσις ὡς πρὸς
τὰς οἰκίας τῶν τετελειωμένων πόλεων (Αὐτόθι, 29,
30).

ΚΕΦ. Ζ'.

Περὶ δανείων.

Τὸ ἐπὶ τόκῳ δάνειον ἀπηγορεύετο μεταξὺ τῶν
Ἑβραίων ('Εξοδ. κβ'. 25. Λευίτ. κβ'. 35—38.
Δευτερονόμ. κγ'. 19). Ἄλλ' ἐπετρέπετο πρὸς τοὺς
ἀλλοτρίους (Δευτερονόμ. κγ'. 20).

ΚΕΦ. Η'.

Περὶ ἐνεχυρῶν.

α. Ἀπαγόρευσις ἐνεχυρίσεως τοῦ ἱματίου τῆς
χήρας (Δευτερονόμ. κδ'. 17).

β. Τὰ ἐνεχυριασθέντα ἱμάτια τοῦ πένητος ἔπρεπε
νὰ τῷ ἀποδοθῶσι τὸ αὐτὸ ἐσπέρας ('Εξοδ. κβ'.
26, 27. Δευτερονόμ. κγ'. 12, 13).

γ. Ἀπαγόρευσις ἐνεχυρίσεως μύλου ἢ ἱπιμυ-
λίου (Δευτερονόμ. κδ'. 6).

ΚΕΦ. Θ'.

Περὶ παραγραφῆς.

α. Ἀρσενί τῶν ὀφλημάτων ἀνά πᾶν ἑβδομὸν ἔ-
τος μεταξὺ τῶν Ἑβραίων ἀλλ' οὐχὶ πρὸς τοὺς
ἀλλοτρίους (Δευτερονόμ. ιε. 1—11).

β. Ἐπανέλευσις τῶν ἐκπονηθέντων κτημάτων
πρὸς τοὺς ὀφειλέτας κατὰ πᾶν πεντηκостὸν ἔτος
(Λευίτ. κβ'. 13—17 καὶ 23—35).

—οοο—

Β'. ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

Περὶ ποινῶν ἐν γένει.

α. Προσωπικὴ εὐθύνη. α Οὐκ ἀποθνήσκονται πα-
τέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθνήσκονται ὑπὲρ
πατέρων· ὅτι ἀλλ' ἡ ἕκαστος ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐ-
τοῦ ἀποθνήσκει » (Βασιλ. Α'. ιδ'. 6).

β. Ταυτόποιον. ('Εξοδ. κἀ. 21, 25. Λευίτ.
κδ'. 17—19. Δευτερονόμ. θ'. 16—21). Ἐξαιρέ-
σις ὡς πρὸς τοὺς οἰκέτας. ('Εξοδ. κἀ. 26, 27).
Ἀπαγόρευσις λώτρων ὑπὲρ τοῦ φονεῦς ὅστις ἔπρεπε
νὰ θανατωθῆ ('Αριθ. λα'. 31—31).

γ. Μιστίγιωσις. Οὐδόλας ἐπετρέπετο ἵνα ὑπερβῆ
τὰς τσσαράκοντα πληγὰς (Δευτερονόμ. κβ'. 1—3).

δ. Θάνατος.

1. διὰ μαχαίρας (Δευτερονόμ. ιγ'. 12—15).
2. διὰ λιθοβολισμοῦ.

α) κατὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀποστασίας καὶ εἰδω-
λολατρίας. (Δευτερονόμ. ιγ'. 6—11 καὶ ιζ'. 2—7).

β) κατὰ τῆς βλασφημίας. (Λευίτ. κδ'. 15, 16
καὶ 23).

γ) κατὰ τῆς παραβάσεως τοῦ Σαββάτου ('Αριθ.
ιε. 32—36).

δ) κατὰ τῆς νόμφης τῆς μὴ παρθένου καὶ τῆς
μνηστῆς ἥτις παρεβίασε τὴν πίστιν, καὶ τοῦ συνενό-
χου αὐτῆς ἐν πόλει. (Δευτερονόμ. κβ'. 20—24.)

3. διὰ κατακαύσεως.

1) Κατὰ θυγατρὸς ἱερέως ἐκφυλισθείσης (Λευίτ.
κἀ. 9) καὶ ἐν γένει ἴσως κατὰ ἐταίρας, ὅπερ ἦν
παλιὸν ἔθος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ
Ἰούδα κατὰ τῆς Θάμαρ (Γένεσ. λθ. 24).

2) Ὁ λαβὼν γυναῖκα καὶ συνάμα τὴν μητέρα
αὐτῆς χτεκαίετο μετ' αὐτῶν. (Λευίτ. κ'. 14).

4. Διὰ σταυρώσεως. — Ὁ σταυρικὸς θάνατος
ἐθιορεῖτο ὡς ὁ ἀτιμότερος πάντων ἀλλ' ὁ σταυρω-
θεὶς ἔπρεπε νὰ θάπτεται αὐθημερόν (Δευτερονόμ.
κἀ. 22—23). α "Ὅτι κατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς
κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου. »

δ. Πρόστιμον.

1) Ἐπεβάλλετο κατὰ τοῦ συκοφαντήσαντος τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ ὡς μὴ παρθένον, καὶ κατὰ τοῦ βιά-
σαντος κόρην ἀμνήστευτον εἰς ἀμφοτέρως τὰς περι-
πτώσεσις ἐκπληρόντο εἰς τὸν πατέρα τῆς γυναίκης·
ὁ δὲ συκοφάντης ἢ βιαστής ὑπεχρεῖτο νὰ τὴν ἐγγη
γυναῖκα χωρὶς νὰ δόναται ποτὲ νὰ τὴν ἀποπέμψῃ
(Δευτερονόμ. κβ'. 13—19 καὶ 28, 29.)

2) Κατὰ τῶν διαπληκτιζομένων οἰκτιρες ἤθελον
τυχαίως ἐπιφέρει καὶ ἀπλῶς τὴν ἐξάμβλωσιν γυναι-
κός ('Εξοδ. κἀ. 22.)

—οοο—

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ ἐγκλημάτων καὶ ποινῶν κατ' εἶδος.

ΚΕΦ. Α'.

Ἐγκλήματα κατὰ τῆς θρησκείας.

α. Εἰδωλολατρεία.
1. Οἱ λατρεύοντες θεοὺς ἑτέροις ἐξωλοθεῖοντο
διὰ λιθοβολισμοῦ ('Εξοδ. κβ'. 20. — Δευτερονόμ.
ιζ'. 2—7.)

2. Ὁ προσκαλῶν εἰς τὴν λατρείαν ἑτέρων θεῶν
ἐλιθοβολεῖτο ὑπὸ τε τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ
λαοῦ. (Δευτερονόμ. ιγ'. 6—11.)

3. Ἐάν πόλις τις ἀπεστάτῃ ἀπὸ τῆς λατρείας
τοῦ Θεοῦ, οἱ μὲν κάτοικοι αὐτῆς ἀπεκτείνοντο, ἢ δὲ
πόλις καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν κατακαίοντο. (Δευ-
τερονόμ. ιγ'. 12—16.)

β. Βλασφημία.

Ὁ βλασφημῶν τὸ ὄνομα Κυρίου ἐλιθοβολεῖτο.

ὑπὸ πάσης τῆς συναγωγῆς. (Λευίτ. κδ'. 15, 16.)

γ'. Ψευδοπροφήται.

1. Οἱ ψευδοπροφῆται ἐθανατώνοντο. (Δευτερονόμ. ιγ'. 1—5 καὶ ιθ'. 20—22.)

2. Ἀπαγορεύσεις παντός εἶδους μαντείας καὶ οὐροσκοπείας. (Δευτερονόμ. ιθ'. 9—14.) Οἱ φαρμακοὶ ἐθανατώνοντο. (Ἐξοδ. κβ'. 18.) Οἱ ἐγγαστρίμουθοι καὶ ἐπαιδοὶ ἐλιθοβολοῦντο. (Λευίτ. κ' β. καὶ 27.)

δ'. Πικρὰς τοῦ Σαββάτου. Ἐπιτολὴ τοῦ Σαββατισμοῦ ἐπὶ ποινῇ θανάτου. (Ἐξοδ. λβ'. 12—15 καὶ λδ'. 2.) Διθροβολισμὸς τοῦ παρθευμένου τοῦ Σαββάτου. (Ἀριθ. ιε'. 32—36.)

ΚΕΦ. Β'.

Ἐγκλήματα κατὰ τῆς Δικαιοσύνης.

α'. Ἀπειθεῖα.

Ὁ ἀπειθεὶς εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ κριτοῦ ἐθανατοῦτο. (Δευτερονόμ. ιζ'. 8—13.)

β'. Ψευδομαρτυρία καὶ συκοφαντία.

1. Ὁ ψευδομαρτυρῶν καὶ ὁ συκοφάντης ἐτιμωροῦντο καθ' ἕνα τὸν τρόπον ἐπονηρεύσατο τῷ πλησίον ποιῆσαι. (Δευτερονόμ. ιθ'. 16—21.)

2. Ὁ συκοφαντήσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὡς μὴ παρθένον ὑπεβάλλετο εἰς πρόστιμον πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ τὴν ἐξῆ ἐφ' ἑοῦρου ζωῆς. (Δευτερονόμ. κβ'. 13—19.)

ΚΕΦ. Γ'.

Ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν.

α'. Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια.

Ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου. (Λευίτ. κ'. 13.)

β'. Κτηνοβατία.

Ἄσκητος. (Ἐξοδ. κβ'. 19. Λευίτ. κ'. 15, 16.)

ΚΕΦ. Δ'.

Ἐγκλήματα κατὰ τῆς οἰκογενείας.

α'. Μοιχεία.

Ποινὴ ὁ θάνατος. (Λευίτ. κ'. 10. Δευτερονόμ. κβ'. 22.)

β'. Αἰμομιξία.

Ἄσκητος. (Λευίτ. κ'. 11, 12, 14, 17, 19, 20.) Ὁ λεθῶν γυναῖκα καὶ συνάμα τὴν μητέρα αὐτῆς κατεκαίετο μετ' αὐτῶν. (Λευίτ. κ'. 14.)

Ἡ μετὰ τῆς γυναϊκαδέλφης ἐνωσις (ἐκτός τῆς περιπτώσεως περὶ ἧς εἴρηται ἐν § β'. τοῦ Β'. κεφ. τῶν Πολ. Νόμ. περὶ γάμου, κτλ.) ἔκειτο ὑπὸ τὴν κατάραν τῆς ἀτεχνίας. (Λευίτ. κ'. 21.)

γ'. Παρνεσία.

1. Ἡ μὴ παρθένος λιθοβολεῖται ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ τοῦ νυμφίου. (Δευτερονόμ. κβ'. 20, 21.)

2. Παρθένος μεμνηστευμένη καὶ μετ' ἄλλου παρνευμένη λιθοβολεῖται μετ' αὐτοῦ. (Δευτερονόμ. κβ'. 23, 24.)

3. Θυγάτηρ ἱερέως φύλα πράξιμα κατεκαίετο. (Λευίτ. κβ'. 9.)

δ'. Ἀπάτη.

Ὁ ἀπάτης παρθένον ἀμνήστευτον ὑπεχρεοῦτο νὰ προκρίσῃ αὐτὴν καὶ τὴν λάβῃ γυναῖκα, συναίνουτος τοῦ πατρὸς αὐτῆς. (Ἐξοδ. κβ'. 16, 17.)

ε'. Βιασμός.

1. Ὁ βιάσας παρθένον ἀμνήστευτον ὑπεβάλλετο εἰς πρόστιμον πενήκοντα δίδράχμων ἀργυρίου πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ τὴν νυμφευθῇ, μὴ δυνάμενος πώποτε νὰ τὴν διαζευχθῇ. (Δευτερονόμ. κβ'. 28, 29.)

2. Ὁ ἐν κεδίῳ ἢ ἀργῷ βιάσας παρθένον μεμνηστευμένην ἐθανατοῦτο. (Δευτερονόμ. κβ'. 25—27.)

ΚΕΦ. Ε'.

Ἐγκλήματα κατὰ ἀτόμων.

α'. Ἀνθρωποκτονία.

1. Διάρκισις μεταξὺ ἀκουσίου φόνου καὶ δολοφονίας. — Χύστασις φυγαδευτηρίων διὰ τὸν ἀκουσίως φονεύσαντα, ὅπως φυλαχθῇ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος. (Ἀριθ. λδ'. 9—29. Ἐξοδ. κβ'. 13.)

2. Δολοφονία—χαρακτῆρες αὐτῆς—ἐνάδρα—προετοιμασία μέσων θανατηφόρων. (Ἀριθ. λδ'. 16—24.) Ποινὴ ὁ θάνατος διὰ χειρὸς τοῦ συγγενοῦ τοῦ φονευθέντος, ὅταν ἤθελε συναντήσῃ τὸν φονέα. (Ἐξοδ. κβ'. 12 καὶ 14—Λευίτ. κδ'. 17 καὶ 21—Ἀριθ. λδ'. 16—21)—Ἀπαγορεύσεις λύτρων ἐπὶ δολοφονίας. (Ἀριθ. λδ'. 31—34.) — Ὁ δολοφόνος ἐθανατοῦτο καὶν ἤθελε καταφύγει ἐν αὐτῷ τῷ θυσιαστηρίῳ ἢ ἐν τινὶ τῶν ὀρισμένων φυγαδευτηρίων διὰ τοῦ ἀκουσίως φονεύσαντος. (Ἐξοδ. κβ'. 12, 14.—Δευτερονόμ. ιθ'. 11—13.)

3. Φόνος ἐξ ἀμελείας.—Ὁ ἀπέναντι τῆς αὐτῆς γενομένης διαμαρτυρήσεως μὴ ἀφάνισας τὸν ταύρον αὐτοῦ κεραιστήν ὄντα, ὑπεβάλλετο εἰς λύτρα, ἢ ἐθανατοῦτο ὡς καὶ ὁ ταύρος. (Ἐξοδ. κβ'. 28—32.)

Ἐν τῆς προφυλάξεως, ἥτις ὄριζετο εἰς τὸν οἰκοδομοῦντα, εἰκάζεται ὅτι ὁ παραμελήσας τὴν προφυλάξιν, ἐπέσυρε κατ' ἑαυτοῦ παραπλησίαν εὐθύναν. (Δευτερονόμ. κβ'. 8.)

4. Φόνος ἀργυρονήτου. — Ἐὰν ὁ ἀργυρώνητος βλαδιζόμενος ὑπὸ τοῦ κυρίου ἐθνησκῶν ὑπὸ τὰς χειρὰς αὐτοῦ, ὁ κύριος ἐτιμωροῦντο οὐχὶ δὲ, ἐὰν ὁ βλαδιζόμενος ἐπέζη μίαν ἢ δύο ἡμέρας. (Ἐξοδ. κβ'. 20, 21.)

5. Φόνος ἀνεύθυνος — ἦν ὁ τοῦ κλέπτου, ἐν ὄρα νυκτός καὶ ἐν διορύγματι. (Ἐξοδ. κβ'. 2, 3.) Κατ' ὁμοίωσιν ὁ τοῦ φονεύσαντος ἀκουσίως, ἐὰν ὑπαντήσῃτο ὑπὸ τοῦ συγγενοῦ τοῦ φονευθέντος ἐξω τῆς πόλεως τοῦ φυγαδευτηρίου. (Ἀριθ. λδ'. 26, 27.)

β'. Σωματικαὶ βλάβαι.

1. Ἐτιμωροῦντο ἐν γένει διὰ τοῦ ταυτοποίνου. (Λευίτ. κδ'. 19, 20.)

2. Ἐὰν ἐπροξένον θεραπευτὴν ἀσθενίαν, ὁ αἰτιος ὑπεβάλλετο εἰς τὴν ἀπότισιν τῆς ἀργίας καὶ εἰς τὰ ἔκτρα. (Ἐξοδ. κβ'. 18, 19.)

3. Ὁ τύπτων τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐθανατοῦτο. (Ἐξοδ. κβ'. 15.)

4. Ὁ πατάσας καὶ ἐκτυφώσας τὸν δούλον του, ἢ ἐκβλάων τὸν ὀδόντα αὐτοῦ, ὑποχρεοῦτο νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ. (Ἐξοδ. κβ'. 26, 27.)

5. Ἐξέμδλωσις περιστατικῶς ἐπινοηθεῖσα τῇ γυναικὶ ὑπὸ τῶν διαμαχομένων, ἐὰν ἐπέφερε θάνατον ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου, ἐὰν δὲ ἄλλας σωματικὰς βλάβας, διὰ τοῦ ταυτοποίνου καὶ ἐὰν οὐδεμίαν βλάβην, διὰ προτίμου κατὰ διὰκρίσιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. (Ἐξοδ. κβ'. 22—25.)

γ'. Ἀπαγωγή. Ἐβραίου πρὸς δουλαγωγείαν ἢ σωματεμπορίαν ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου. (Ἐξοδ. κβ'. 17. Δευτερονόμ. κδ'. 7.)

δ'. Ἰβρεῖς. 1. Ὁ αἰτιος κατηγορούμενος ἐπαιδεύετο διὰ μαστιγώσεως. (Δευτερονόμ. κβ'. 1—3.) 2. Αἱ κατὰ τῶν γονέων ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου. (Ἐξοδ. κβ'. 16—Λευίτ. κ'. 9.)

ΚΕΦ. ΣΤ'.

Ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας.

Ἐτιμωροῦντο ἐν γένει δι' ἀποτίσεως.

α'. Κλοπή. Ὁ κλέπτης γενικῶς ὑπεβάλλετο εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ διπλοῦ. (Ἐξοδ. κβ'. 7.)

Ἡ κτηροκλοπία ἰδίως ἐτιμωροῦντο διὰ τῆς ἀποτίσεως τοῦ πενταπλοῦ ἢ τοῦ τετραπλοῦ, ἐὰν τὰ κλαπέντα ζῶα ἐσφάλλοντο ἢ ἐπωλούντο παρὰ τοῦ κλέπτου· ἀπλῶς δὲ δι' ἀποτίσεως τοῦ διπλοῦ, ἐὰν αὐτὰ εἰρίσκοντο ζῶντα εἰς χεῖράς του. Εἰ δὲ ὁ κλέπτης οὐκ εἶχεν ἕνα πληρώσῃ, ἐπιπράξατο ἀντὶ τοῦ κλέμματος. (Ἐξοδ. κβ'. 1, 3, 4.)

β'. Ἀπάτη. Ἡ παραθίσις τῆς παρακαταθήκης ἀποδεικνυμένη δολία ὑπεβάλλετο εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ διπλοῦ. Ἐὰν δὲ προέκυπτεν ἐκ κλοπῆς ἄλλου, ἢ ἐκ τινος συμβάματος, καὶ χωρὶς ἀμελείας τοῦ θεματοφύλακος, οὗτος ἦν ἀνεύθυνος· ἀλλ' ὄν μισθωτὸς ἀπέβαλλε τὸν μισθόν του. (Ἐξοδ. κβ'. 7—15.)

γ'. Μισθωτὸς ὄρων. Βιβάσεται ὅτι ἐτιμωροῦντο διὰ μαστιγώσεως. (Δευτερονόμ. ιθ'. 14 καὶ κβ'. 1—3.)

δ'. Ἐμπρησμός ἐξ ἀμελείας. Ὁ αἰτιος ὑπεβάλλετο εἰς ἀποζημίωσιν. (Ἐξοδ. κβ'. 6.)

ε'. Ζημία. 1. Αἱ ἐκ βουκῆς προξενηθεῖσαι ἐπληρόντο διὰ τῶν καλητέρων προϊόντων τοῦ ζημιώσαντος. (Ἐξοδ. κβ'. 5.)

2. Κτηνοβλάβεια καὶ ζωοκτονία. — Ἐπέφερον τὴν ἀπότισιν δι' ὁμοίων ζῶων ἢ διὰ χρημάτων. (Λευίτ. κδ'. 18, 21.)

3. Ζωοκτονία ἐξ ἀμελείας — Ἀπεζημιούτο διὰ χρημάτων· ἢ δὲ ἐκ κεραισμοῦ διὰ τῆς πωλήσεως

τοῦ ζῶου κτήνους καὶ τῆς διανομῆς τοῦ τιμήματος καὶ τοῦ τεθνηκότος μεταξὺ τῶν ἰδιοκτητῶν. (Ἐξοδ. κβ'. 33—36.)

—οοο—

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

Περὶ Κρίσεως.

ΚΕΦ. Α'.

Δικαστικὴ Ἐξουσία καὶ Ἀρμοδιότης.

Κατὰ πᾶσαν πόλιν ἦσαν διορισμένοι κριταὶ διακρίνοντες τὰς συνήθεις διαφορὰς καὶ διενέξεις κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸν νόμον. (Δευτερονόμ. ιζ'. 18—20.) Μετὰ τὴν σύστασιν τῆς βασιλείας διακρίνοντο ὑπὸ τοῦ βασιλέως. (Παραλειπ. Βασιλ. Ἰούδα Β'. ιθ'. 5.)

Αἱ ἀμφίβολοι καὶ δυσχερεῖς διενέξεις ἀνήγοντο εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἱερέων καὶ τοῦ κριτοῦ τῆς πρωτεύουσας. (Δευτερονόμ. ιζ'. 8—13.) Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῶν ἦσαν ὀριστικαὶ καὶ ἀπαρέγκλιτοι. (Παραλειπ. Βασ. Ἰούδα Β'. ιθ'. 5—11.)

Ἡ ἀνάκρισις τῶν κατὰ τῆς ὀρηκείας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐγκλημάτων ἀνήκει εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς κατὰ καιρὸν κριτάς. (Δευτερονόμ. ιγ'. 13—15—ιζ'. 1—5—ιθ'. 16—19.)

Ἡ συναγωγὴ διακρίνει τὰ περὶ φόνου. (Ἀριθ. λδ'. 12, 24—Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, κ'. 1—9.)

ΚΕΦ. Β'.

Ἀποδείξεις.

1. Μαρτυρία. — Ὁ μοναδικὸς μάρτυς ἐφ' οἴκα· δῆποτε κατηγορίας ἦν ἀπαράδεκτος. (Δευτερονόμ. ιθ'. 5.) Ἰδίως δὲ ἐπὶ φόνου. (Ἀριθ. λδ'. 30.)

2. Ὀρκος — ὑπεβάλλετο εἰς τὸν θεματοφύλακα, ὅτι οὐδόλως ἐπονηρεύθη ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης τοῦ πλησίον, ἐν ποτε ὑπὸ ἀγνώστων ἤθελε κλαπῆ, ἢ ἐν ἧτο ἀγνώστος ἢ αἰτία τῆς ἀπωλείας ἢ τῆς φθορᾶς τῆς. (Ἐξοδ. κβ'. 7—11.)

ΚΕΦ. Γ'.

Ἐκτέλεσις.

1. Ἡ μαστιγώσις ἐξετελεῖτο ἐνώπιον τῶν κριτῶν. (Δευτερονόμ. κβ'. 1—3.)

2. Ὁ λιθοβολισμὸς ἐγένετο ὑπὸ τῆς συναγωγῆς τοῦ λαοῦ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ἢ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πόλεως. (βλ. τὰς παραθέσεις τίτλ. Α'. Θάνατος διὰ λιθοβολισμοῦ.)

3. Ὁ φονεὺς ἐθανατοῦτο ὑπὸ τοῦ συγγενοῦ τοῦ φονευθέντος, ὅταν ἤθελε συναντηθῇ μετ' αὐτοῦ. (Ἀριθ. λδ'. 19, 21.)

(Ἐπίεται τὸ τέλος.)

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ.

(Συνέχεια. Ἰδίε φολιάδ. 193 σελ. 7.)

—000—

Σπορακίδα. Πηγινοδρόμοι. Κατὰ διαταγὴν ἑμῶς ἄλλου, ὡς γίνεται δῆλον καὶ ἐκ τῶν δύο προστακτικῶν ἐκ τῶν ὁποίων συντίθεται τὸ ῥῆμα.

Κουφοκαίγομαι. Λέγομεν ὅτι πρᾶγμα τι κουφοκαίγεται, ἐννοοῦντες ὅτι καίεται σιγανὰ καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, χωρὶς νὰ γεννηθῇ φλόξ.

Ἀναπαράδι. Ἐλλειψίς, σπάνις χρημάτων.

Λευτέρι. Κατάστιχον, σημειωματάριον. Καὶ εἰς τὸ ἀστῆρον τοῦτο δίστιχον,

Ἔχω τραγῶδιν νὰ σοῦ πῶ, καὶ τόξα σὲ διαιτέρι

Τὸ σπῆνι μ' εἶμι μακρὰ, ποῖς πᾶν νὰ μοῦ τὸ φέρῃ;

Παράθυρα. Sobriquet. Τὸ ἐπιπροσθετον ἐπώνυμον τὸ ὁποῖον δίδεται εἰς τινὰς, χάριν ἐλαττωμάτων ἢ ἀρετῆς εἰς αὐτοὺς παρατηρηθείσης, ἢ καὶ ὀπλῶς, χάριν ἀστειότητος. Τοῦτο δὲ τὸ παράθυρα σημαίνει πολλάκις ὥστε καὶ μὲ τὸν κυριὸν νὰ καθιερωθῇ καὶ νὰ μείνῃ ὡς τὸ ἀληθὲς τοῦ φέροντος ἐπώνυμον, λησμονουμένου πλέον τοῦ πρώτου.

Ψεύδος. Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ προσφέρῃ τὰ δύο σύμφωνα ρ καὶ σ, ἀλλ' ἀνταλλάσσων ταῦτα διὰ τοῦ δ καὶ θ,

Τραυλός. Ὁ δυσκαλεούμενος εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, καὶ ἀνυμνασῶν τὰς λέξεις.

Μαράσκι, καὶ βύσσισο. Εἶδος ξυνοῦ κερασίου, τὸ ὁποῖον συνήθως μεταχειρίζονται διὰ γλυκύσμα.

Ζέρβελο. Τὸ ἀλλαγῶν ζαριὰ, λούδι καὶ βερλίκουκο Ντριμιῶν, καὶ Στριμιῶν. Ἴσως ἐκ τοῦ ὄρνυμός. Περιορίζω, στενοχωρῶ. Μὴ με στριμιῶναις, δηλ. μὴ με στενοχωρεῖς, τραβίξου ὀλίγον. Στριμωχθετὲ νὰ χωρῶν κ' ἐγώ, δηλ. συμμαχωχθετὲ, στενοχωρηθῆτε ὥστε νὰ μείνῃ τόπος καὶ δι' ἐμέ.

Πύρηκα στριμύδι, καὶ δὲν ἐμπήκα, δηλ. ἦτο πολὺ πλῆθος συνηγμένων, καὶ δὲν ἔκρινε εὐλογον νὰ ἐμβῶ κ' ἐγώ.

Γκλουμάτω. Περιζώνω, περικυκλώνω. Μ' ἐγκλουμάσω ὁ κόσμος, δηλ. με περιεκύκλωσε τὸ πλῆθος.

Γαρρακιδίου. Τὸ ἀλλαγῶν Γαρραλίδα. (Ἰδίε. Δεξ. Βυζ.)

Ψαρουλιάς. Ἐπιῖρ. Λέγομεν ὅτι τὸ δεῖνα πρᾶγμα μυρίζει ψαρουλιάς, θέλοντες νὰ εἰπώμεν ὅτι ἔχει τὴν μυρωδίαν τοῦ ψαρίου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον σχηματίζονται καὶ ἄλλα τοιαύτου εἶδους ἐπιῖρῆματα, ὡς λ. γ. κριατουλιάς, βαρβατουλιάς, γακρουλιάς, κτλ.

Ψηλαφιῶ. Μαλάσσω διὰ τῶν δακτύλων πρᾶγμα τι, διὰ νὰ βεβαιωθῶ εἴτε ποίου εἶδους πρᾶγμα εἶναι, εἴτε εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκειται.

Χουμάου. Ὀρμῶ (*).

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Ἄλλαγῶν λέγεται χουμάω. Εἶναι δὲ καὶ τὸ ὄρμῶ ἰμπερνετικότερον. Ἄνωμασι καὶ ἔθιμοις κατ' ἐπίγνωσιν τοῦ, ἀλλὰ ἐπὶ τὸν καθῆκον ἐπέστη. Ἢ εἶδη τοῦ ῥήματος τοῦτου εἶναι τὸ χ' εἶσι, ἔθην καὶ τὸ γ' ἔθην, τὸ σημαῖον ῥῆμα, ποταμόν.

Φελλός. Κούφος, ελαφρύμαλος. Κατὰ μεταφορὰν ἴσως ἐκ τοῦ οὐσιαστικοῦ φελλός.

Κεφαλάργια. Κεφαλαγία. Καὶ περὶ κεφάλος.

Ζουλίω, καὶ Ζουλάου. Λυγίζω τι, χωρὶς ὁμοῦ καὶ νὰ ἐπανερχεται τὸ λυγισθὲν εἰς τὴν προτέραν τοῦ θέσιν. Δύναται τις λ. γ. νὰ ζουλίω τεμάχιον μολύβδου ἢ ἄλλου μετάλλου, ὅχι δὲ καὶ τὸν κλάνα δένδρου. Τοῦτον ἢ νὰ λυγίσω ἢ νὰ τσακίσω δύναται.

Ζουπάου. Πιέζω, θλίβω τι οὕτως ὥστε καὶ ὁποῦσῶν νὰ χάσῃ τὸ πρῶτόν του σχῆμα, ἔθην καὶ ἐφαρμύζεται εἰς πρᾶγματα φύσει μαλακὰ, ἐλαστικά.

Δουκιῶμαι. Ἐν Ζακύνθῳ ἀναγοιῶμαι. Τὸ Ἴταλ. accorgersi. Δὲν τὸ δοκῆθηκα, non me ne sono accorto.

Τρομάου. Τολμῶ. Κατ' ἀναγραμματισμὸν καὶ τροπήν τοῦ λ εἰς ρ.

Κολαγυλῶ. Κολακεύω. Ἐννοεῖται δὲ τὸ χαμερπῶς κολακεύειν. Εὐφραίνεται, ἀλλὰ καὶ χυδαίνει.

Κολοκυθίω. Περιστρέφομαι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ περιστρέφομαι ἄκουσίως διαφέρει ἐπομένως τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ σημασίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν συνώνυμά του Προγυρῶ, Κλωθουρῶ, κτλ. Ταῦτα ἔχουν, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ σημασίαν μᾶλλον ἐκτεταμένην. Οὕτω λ. γ. ὁ θαλασσινὸς ὅστις λέγει ἐκολοκυθίσαμε τρεῖς ἄραις ἀπὸ εἰς τὸ ἡμέρι, ἐκφράζει θαυμασίως τὴν ἰδίαν του, καὶ ἄνευ νὰ ζητήσῃ ἄλλας ἐξηγήσεις, πάραυτα ἐννοῶ ὅτι ὅχι μόνον ἐπεθύμει καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλὰ καὶ ὅτι τοῦτο συνέβη διότι ἦτον ἀκρα γαλήνη.

Σαρῶ. (Τῆς κότης). Τὰς φοβίξω καὶ σκοροῦνι.

Κότα. Ἡ θρηθῶ. — Εἶναι περιεργον ὅτι μερικὰ τῶν εἰς ἀθλοκοῦ γένους οὐσιαστικῶν δὲν σχηματίζουσι, ὡς καὶ τᾶλλα, τὴν γενικὴν εἰς ἀς, ἀλλὰ εἰς ὄς. Οὕτω λ. γ. ἐνθ κλίνομεν Ἡ μάργα, τῆς μάργας, ἢ σκόλλια, τῆς σκόλλιας, κτλ. δὲν κλίνομεν ποτὲ ἢ κότα, τῆς κότας, ἢ γυναικα, τῆς γυναικας, ἢ γάτα, τῆς γάτας, ἀλλὰ τῆς κοτός, τῆς γυναικόδ, τῆς γατόδ, καὶ πολλὰ κακόζηλον ἤθελε φανῆ ἂν καὶ ταῦτα ἤθελε τις τὰ κλίνει κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα.

Κόκοτος, καὶ Κοκοτός, καὶ Κόκορος, καὶ Λέτος, καὶ Πέτειας. Ὁ ἀλέκτωρ.

Φώλι. Τὸ ἀλλαγῶν Φωλίτης. (Ἰδίε. Δεξ. Βυζαντ.)

Κοτοπόλις. Ἐπιθετον διδόμενον χλευαστικῶς εἰς ἐξείονας αἱ ὁποῖαι ἀγαποῦν νὰ μένουν περιορισμένοι εἰς τὴν οἰκίαν τῶν, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς σπανίας.

Ρουχνίω. Τὸ ἀλλαγῶν Ροχαίω. (Ἰδίε. Δεξ. Βυζαντιῶν).

Παραξοφαιρῆται. Σύνθετον. Φαίνεται παράξενον. Ἐν χρῆσει εἰς ὅλους τοὺς χρόνους, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ τρίτα πρόσωπα. Δὲ μοῦ παραξοφαιρῆται. Μὴ σοῦ παραξοφαιρῆ ἂν δὲν ἔρω, κτλ.

Κολοπάθομαι. Κάθημαι καταγῆς. Διότι δὲν ἀκουεῖσθαι οἱ μῆροί καὶ αἱ πλάται, ἀλλὰ τὰ ὀπίσθια ὑποφέρουν τὸ βάρος ὄλου τοῦ σώματος.

Σειτόρομαι. Διὰ τὴν συνοδουοῦσαν τὴν χάσμην ἐνίοτε ἔκτασιν τῶν βορχίωνων ἢ καὶ ὄλου τοῦ σώματος. Τῶν ἀρχαίων τὸ σκορδινόμοι.

Ῥόδο. Εἶδος εὐώδους τριανταφύλλου, ἔχον πολλά, μικρὰ καὶ πυκνοφυτευμένα φύλλα, χρώματος βυσσίνου. Δικαίως ἔρα καὶ τὸ δημοτικόν.

Χῶρε, ποῦλι μου, σὲ καλὸ καὶ σὲ καλὴν τὴν ἔρα, καὶ νὰ γινῶσι ἢ τρεῖς σου τρανιάφωλα καὶ ῥόδα.

Ῥοδίω. Γίνομαι ῥοδόχρους, καὶ εἰς τὴν σημασίαν ταύτην τὸ μεταχειρίζομαι μόνον ἔταν λέγομεν. Ῥοδίει ὁ οὐρανός, ῥοδί' ἡ Ἀνατολή.

Ἐρρόδι' ἢ Ἄνατολ' ἢ Ἐξίμις τῆ ἄου.

Πᾶν τὰ πουλάκια σὲ βοσκή, πᾶν κ' ἢ ἄμορμι σὲ βόει.

Εἰς τὴν μαγειρικὴν ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ Κοκκινῶ. Ἐρρόδις τὸ κρεμμύδι, δηλ. ἐψήθη, ἀπέκτησε χρῶμα. Ἄντι τοῦ καλὸ κατ' ἐπιφάνειαν. Ἐδῶκα γὰ μοῦ σιδερώσῃ τὸ πουκάμισό μου, καὶ μοῦ τὸ ῥόδιω. Κῦτα πῶς ἐρρόδις τὸ πάτωμα! Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν τὸ μεταχειρίζομαι καὶ ὡς ἀμετάβητον καὶ ὡς μεταβητικόν, καὶ καθὼς λέγομεν ἐρρόδις τὸ πάτωμα, ἐρρόδις τὸ πουκάμισο, οὕτω δυνάμεθα καὶ νὰ εἰπώμεν τὸ πάτωμα ἐρρόδις, ἐρρόδις τὸ πουκάμισο.

Ῥοδοκοκκινῶ. Ἀμετάβητον. Ἀποκτῶ τὸ χρῶμα τοῦ ῥόδου, γίνομαι ῥοδόχρους πάντοτε ἐπὶ ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸ πλεῖστον, διὰ τὸ αἰφνίδιον τῆς αἰδοῦς ἐρῶθημα εἰς τοὺς νέους.

Σαρακοκκινῶ. Γίνομαι κόκκινος, εἴτε ἀπὸ ζέστην ὑπερβολικὴν, εἴτε ἀπὸ κόπον, εἴτε ἀπὸ θυμὸν.

Σαρῶτω. Βαθμὸς μεγαλειότερος τοῦ Σαρακοκκινῶ. Βραχυκόεται καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ πραγμάτων. Καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων μὲν λέγομεν εἶραι Σαραμῆτος—εἶναι Σαρακοκκινός, ἀλλ' εἰς τὸν ὑπερτατον βαθμὸν τὴν εἰραίαν ἢ θέρμη, κτλ. Ἐπὶ πραγμάτων δὲ, Σάρκα, γὰ Σαρῶ τὸ κάρβουνο, καὶ ὅχι γ' ἀράφουρ, διότι εἶναι ἡδὴ ἀναμμένα. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, τὸ Σαρῶτω εἶναι τὸ Ἄρατω εἰς μεγαλειότερον βαθμὸν.

Σιδερώμα. Ἡ ἐργασία εἰσεῖν διὰ τῆς ὁποίας με σιδεροῦν τι ἐργαλεῖον θερμασμένον εἰς τὴν φωτιάν, περνοῦν τὰ φορέματα διὰ νὰ χάσουν ταῖς διπλαῖς των. Γαλλ. Repasser avec le fer. Καὶ ῥῆμα Σιδερώω, καὶ τὸ ἐργαλεῖον Σίδερα.

Συμπέου. Φυσῶ τὴν φωτιάν ν' ἀνάψῃ, ὅχι ὁμοῦ καὶ διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ δι' ἄλλου ἐργαλεῖου. Ἄν ἀντὶ νὰ εἴπῃ τις Σύμπα τὴ φωτιά, ἤθελεν εἰπεῖ Φῶσα τὴ φωτιά, τότε ἤθελεν ἐννοεῖσθαι τὸ διὰ τοῦ στόματος φύσημα.

Σώδεσμα. Ἐπιῖρ. Τὸ ἀλλαγῶν Σώπεισα. Ἡ πέτρα μ' ἐπῆρε Σώδεσμα, δηλ. ἀπέρσας χωρὶς νὰ βλάψῃ εἰμὴ μόνον τὸ δέρμα μου.

Μεριτεῶ. Γίνομαι μεσίτης ὥστε ἄλλος ν' ἀγοράσῃ ἢ ἔπωσῃ ὅποτε ν' ἀποκτήσῃ πρᾶγμα. Διαφέρει ἀπὸ τοῦ Μεσιτεῶ. Μεριτεῶ εἶνα τι, ἐννοεῖ τὸ ἄπλῶς μῆνυ, εἰδοποιῶ τὸν ἐπιθυμούντα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ πρᾶγματος, ἢ, τὸ πάλι, τῷ καθυποβῆλλω καὶ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ τὸ ἀποκτήσῃ, χωρὶς ὁμοῦ καὶ νὰ φροντίσῃ ἢ καθόλου νὰ ἐπαμῶ εἰς τὰ προαιτέρω. Ποῖός σοι τὸ μεριτεῶ; δηλ. ποῖος σὲ εἰδοποίησε, ποῖος ἐσπάρθη ἢ αἰτία ὥστε νὰ τ' ἀποκτήσῃς; Καὶ ἐν τῇ παροιμίᾳ.

Κλέφτης καὶ μενιτευτής, καὶ καλὸς ἀνθρώπος. Ὅπου τὸ μενιτευτής ἐπὶ κακοῦ, διότι ἐννοεῖ τοῦ κλέπτου τὸν μενιτευτήν.

Γερακομάου. Περιοποιεῖται γέροντα ἢ ἀσθενῆ ὑπηρετῶν καὶ φροντίζων δι' ἅλα τὰ κατ' αὐτὸν, ὡς ἢ μήτηρ διὰ τὸ τέκνον.

Ἀγαμεράου. Διευθετῶ, βάνω κάθῃ τι εἰς τὴν θέσιν του. Σὺρ' ἀγαμέρα τὸ σπῆνι, δηλ. βίλε τὰ ἐπιπλά τὸ καθὲν εἰς τὴν θέσιν του. Καὶ ὡς ἀμετάβητον Ἀγαμέρα γὰ διαβῶ, δηλ. κάμε μου τόπον, τραβίξου.

Ποτάω. Εἶμαι κύριος, εἶμαι κάτοχος πρᾶγματος. Δὲν ποτάω παρὰ, δηλ. δὲν ἔχω οὐδὲ παρὰ. Καὶ ἀντὶ τοῦ ἀποκτῶ. Ποῦ τὰ πότατες τόσα; δηλ. ποῦ καὶ πῶς τ' ἀπέκτησες;

Ἀραδεύομαι. Ταῦτοσημαντον ἐνίοτε τοῦ κουρῶμαι (κινουῖμαι). Εἰς τὰς πλείους δὲως περιπτώσεις τὰ δύο ταῦτα δὲν ἀνταλλάσσονται. Οὕτω λ. γ. εἰς τὴν σημασίαν τοῦ δίδω σημαία ζωῆς, ἐπαρξέω, λέγομεν ἀραδεύηκα καὶ ὅχι ἐκουρῆθηκα τὸ δεῖνα πρᾶγμα. Τὸ ἀραδεύομαι εἶναι ὀλιγώτερον τοῦ κουρῶμαι, καὶ εἰς τὴν ἀληθῆ του σημασίαν σημαίνει τὸ μέλις, τὸ εἰλαφρὰ κινουῖμαι.

Ἀγαυόφομαι. Γλύφω διὰ τῆς γλώσσης τὰ ἐπάνω χεῖλη, ὡς ἐνίοτε ἢ γάτα ἔταν νοστιμεύεται ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἔφαγε. Ἦ ἀγαυόφοσαι σὰν τὴ γάτα,

Γυλις. Ὁ σαρὸς τῶν διαφόρων στρωσιδίων τὰ ὁποῖα αἱ γυναῖκες μας διπλοῦν καὶ βάλλουσι κατὰ τὰξιν, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου (*).

Ποσινάδι, καὶ πίτυρο. Τὸ χονδρότερον μέρος τοῦ ἀλεύρου.

Κορκοσοῦρης. Ὁ ἐπὶ κακῇ σκοπῇ προδίδων ὅ, τι ἄλλος θέλει νὰ μείνῃ μυστικόν. Διὰ πρᾶγματα ἡμῶς μικροῦ λόγου ἔξια, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτον, ἀνεπεῖ. Πλησιάζει μετ' ἵταλ. portogolo. Κορκοσοῦριά, τὸ ἐλάττωμα.

Χυμός. Κίνησις καλίας, διάρροια.

Κοκοσοῦρμαγος. Ὁ ἀψήρων συμβουλήν ἢ προσταγὴν μεγαλειότερον. Ἰδίως ἐπὶ παιδίων.

Λούσταρος. Ἀνήσυχος, ἀτακτος. Ἐπὶ παιδίων.

Σαλότατος. Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐξωλέστατος, μολοῦντι ἔχασε τὴν πρώτην του σημασίαν. Ἀνήσυχος, τραχηλοπῆσις εἰς τὸ μὴ κρατεῖται. Καὶ τοῦτο συνήθως ἐπὶ παιδίων.

Ἰλιγας. Ὁ ἀλλαγῶν Ἰλίγκας. (Ἰδίε. Δεξ. Βυζ.)

Μελοῦδι. Ὁ μυελὸς τῶν κοκκίλων.

Ἀναπνογά. Ἀναπνοή.

Ἀγερῖα. Ἡ λεπτότατη ἄμμος τοῦ αἰγιαλοῦ.

Κουτουροῦ. Καὶ τὰ κουτουροῦ. Ἐπιῖρ. Στὰ τυφλά, τυχαίως. Πᾶρε τὰ κουτουροῦ, δηλ. πάρε, χωρὶς νὰ διαλέξῃς.

Ἀρασγουρλεῶ. Βάλλω εἰς ἀπέξιν πρᾶγματα, ζατῶν νὰ εἶρω τι. Μὴ μ' ἀρασγουρλεῶς αὐτοῦ μέσα. Ὄβλα μοῦ τ' ἀρασγουρλεῶς.

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Ἐν Κωνσταντιν. λέγουσι γι οὐ κί, μέγα ἐμαρῖον ἐν ᾧ ἐπισωρεύονται στρωμάτα, βρακίονα κτλ.

Γρατσουιάου. Ζώω τι διά τῶν ὀνόμων ἢ δια βε-
λόνης ὡστε καὶ ν' ἀφήσω ἐπ' αὐτοῦ σημεῖα. Λέγο-
μεν Μ' ἐγρατσουίην ἢ γάτα, δηλ. μ' ἐξέδραε δια
τῶν ὀνόμων της. Καὶ οὐσιαστικὸν, γρατσουιά.
(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

Η Τ Α Σ Σ Ω

Διήγημα

ὄσο

ΑΧΙΛΛΕΟΣ ΑΛΕΞΑΝΤΗ.

(Συνέχεια. Ἰδε φολιάδ. 103 σελ. 8).

—ooo—

Δ.

Ἐν θερυνῇ τινι ἡμέρᾳ ὁ Δημήτριος ἐπανήγατο ἐξ
Ἀργυροκάστρου ἔνθα εἶχε μεταβῆ χάριν ἰδίων ὑπο-
θέσεων. Ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ Κυλιῶντος
ὄχθην, διευσθύνετο πρὸς τὸν οἶκόν του· ὁ ἥλιος πρὸ
τινῶν στιγμῶν εἶχε δύσει, ὁ δὲ ὄγκος τῶν πρὸς
δυσμᾶς ὄρέων, σκιάσας τὴν κοιλάδα, ἐπέχευσε τι
ζωφῶδες, προσφιλὲς εἰς τῆς νυκτὸς τὰ πτενῆ, ὥσ-
τε περιέπταντο ἅδη καὶ ἀστραπηδὸν διέβαινον πρὸ
τοῦ ὀδοιπόρου. Τότε κατὰ τὴν τροπὴν τῆς ὁδοῦ ἐν-
θεν μὲν ἐχοῦσης καταφύγειαν ὀπισθοῦν κρημνῶδη,
ἐνθεν δὲ ἀνωφείριαν καλυπτομένην ὑπὸ δάσους βρ-
τινοστάκτου πεύκης, ἤκουσεν, οὐχὶ μακρὰν εἰς τὸ
δάσος, κρότον πυροβόλου καὶ μετὰ τοῦτον ὀλοφύρ-
μους. Στραφεὶς λοιπὸν διευσθύνθη πρὸς τὴν φωνήν,
καὶ εἶβεν ἀνθρώπον κείμενον ἐντὸς αἰμάτων, σπα-
ράττοντα τὰ μέλη καὶ ἐκπέμποντα γόους ὀδύνης.
Ὁ Δημήτριος, ἂν καὶ δὲν ἠδυνήθη οὐδαμῶν νὰ λάβῃ
ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, σχίσας μ' ὄλον
ταῦτο τὰ πρὸς τὸν ὄμιον ἐνδύματα τοῦ πάσχον-
τος, εἶρε βιαστικῶς πλῆγῆν τοῦ δὲ χρόνου
μὴ ἐπιτρέποντος, καὶ τῆς περιστάσεως ἐπειγούσης,
ἔθεσεν ἐπὶ τὸν ἵππον τὸν τραυματικόν, συνήγαγε τὰ
ὀλίγα τούτου πράγματα, καὶ τοῦ φορτηγοῦ προπο-
ρευομένου, ἐξεκίνησεν ἀνευ ἀναβολῆς πρὸς τὰ ἴδια.

Ὅτε ἦλθεν, ἐδραμεν ἡ οἰκογένειά του πρὸς ὑπο-
δεξίωσιν· ἀλλ' ἰδόντες τὸ δυστύχημα παρημέλησαν
καὶ αὐτὸν τὸν συνῆθη τῆς ἐλευθερίας χαιρετισμῶν, καὶ
ἀμειλίχως ἐπροθυμοποιῶντο νὰ περιβάλωσι τὸν
πάσχοντα. Καὶ παρυσκευάσκοντες ὄσον τόχιον και-
τῶνα καὶ κλίην κατάλληλον μετεκόμισαν τὸν τραυ-
ματικόν.

Βύτυχως ὁ Δημήτριος εἶχε χειρουργικὰς τινας
γνώσεις, ἴσως τοῖλάχιστον μὲ τὰς τῶν ἐπαγγελ-
λουμένων εἰς τὰς πέριξ κώμας τὴν ἐπιστήμην. Ὅθεν
ἀνάλαβεν ὁ ἴδιος τὴν θεραπείαν, βρηθούμενος τὰ μέ-
γιστα ἀπὸ τὴν φιλόνηρον προθυμίαν ἣν εἰδείκνυον
οἱ περὶ αὐτόν, καὶ ἦτις διετηρήθη ἀναλλοίωτος μέ-
χρι τῆς ἐντελοῦς τοῦ πάσχοντος ἀναρρώσεως.

Καὶ διήρκεσε μὲν ὑπὲρ τοῦς δύο μῆνας ἡ θέραι-

πεία, ἐγένετο ἄνωγος τελεία μηδὲν ἀφείσα, ὡς πολ-
λάκις συμβαίνει, ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ διάστημα
τούτο ἡ μόνη πληροφορία ἣν ἔλαβεν ἡ φιλόνηρον
ποσ οἰκογένεια ἦτον αὐτῆ· ὅτι ὁ πάσχων ἦτο Τουρ-
καλθανός, ἐκ τῆς πολυμελοῦς τῶν Καραμουρατάδων
φυλῆς ἣτις πρὸ ἐξήκονταετηρίδος ἠρνήθη τοῦ Χρι-
στοῦ τὴν πίστιν, ὡς μὴ ἰσχύσασαν ἐντὸς ὁρισθεῖ-
σης παρ' αὐτῶν τούτων προθεσμίας νὰ τοὺς ἀκαπ-
λάξῃ τῆς τῶν Μωαμεθανῶν ἀμόνητος· ὅτι διατελεῖ
εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Σατράπου Ἀ-
λῆ Χαϊνίτζης, καὶ ὅτι καλεῖται Μουσταφᾶς.

Καὶ μ' ὄλον ὅτι διάφοροι ἐνδείξεις ἐμήνυον ὅτι
ὁ ἰαθὼν ἐτραυματίσθη ἀφ' ἐκιντοῦ, ὅτι πρὸ τοῦ συμ-
βάντος ἐνέδρασε παρὰ τὴν ὁδὸν κακότηχόν τινα δια-
βάτην, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἐτραυματίζετο, πιθανὸν ἂ
σωτῆρ αὐτοῦ νὰ ἐσυγκαταλέγεται εἰς τὸν κατάλο-
γον τῶν ὑπ' αὐτοῦ θυμάτων, οὐδεὶς ἔλαθε ποτε τὴν
ἀδιακρίσιαν νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἀφοῦ αὐτὸς εἰσώπαι.
Ὅρας ἴσως τινὰς πρὸ τῆς ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀναχωρή-
σεως τοῦ Τουρκαλθανοῦ, ὁ Δημήτριος σκεφθεὶς ἀπε-
φάσισε ν' ἀποτελεῖ ἐπιτηδεύειν τὴν ἐρώτησιν ταύ-
την, ὅχι ὅτι ἠλπίζε ν' ἀκούσῃ ἀμέσως παρὰ δολιχοῦ
τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ διὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι οὐδὲν ἐνόησε
καὶ ὅτι οὐδὲν ὑποπτεύεται, οὕτω δὲ ν' ἀφαιρέσῃ
πᾶσαν ταπεινώσιν τῆς ψυχῆς τοῦ εὐεργετηθέντος
καὶ ν' ἀφήσῃ αὐτὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸ αἰσθημα τῆς
μεταμειλίχας καὶ τῆς ἐγγνωμοσύνης. Ἡ φιλοσοφία
τοῦ Δημητρίου δὲν ἐπαρκεδύετο τὰς ἐμφύτους τῆς
ψυχῆς διαθέσεις, ἔθεν ἐθεώρει μεταβλητέαν ἐκά-
στην τῶν ἰδιοτήτων αὐτῆς· ἐφρόνει δὲ ὅτι καθῶς
ἔνα πολεμήσῃ τις τὰ τοῦ σώματος ὕλικα πέδη, με-
ταεἰρήζεται συνδυασμοὺς τῆς ὕλης, οὕτω, καὶ διὰ
τὰ τῆς ψυχῆς, πρόσφορα εἰσὶν ἰάματα οἱ συνδυα-
σμοὶ τῶν παθῶν της.

Ὅθεν ἐνῶ συνεγύοντο τὴν τελευταίαν φορὰν τὸν
ἄρτον τοῦ ἐναρέτου, καὶ ὁ Μουσταφᾶς μὲ ὀφθαλμοὺς
δακρυθραγμένους ἐξέφραξε πρὸς τὴν οἰκογένειαν·
καὶ κυρίως πρὸς τὸν οἰκογενειάρχην, τὴν ἀπειρον
αὐτοῦ ἐγγνωμοσύνην, ὑποσχόμενος ἀφευκτον ἀντα-
πόδοσιν ἣς ἔλαβεν εὐεργεσίας.

— Φίλε Μουσταφᾶ, εἶπεν ὁ Δημήτριος, δόξαζέ
τὸν Θεόν, διότι εἰς ἐκεῖνον μόνον χρεωσθεὶς τὴν σω-
τηρίαν σου· ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις, γνωρίζεις πρὸς τί
καὶ τίς σὲ ἔφερεν εἰς ἣν σὲ εἶρον κατὰστασιν;

Εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν ὁ Μουσταφᾶς ἐσκυθῶ-
πασε, διότι ἐσωτερικῆς τῆς πάλιν συνέθε ἐν αὐτῷ,
καὶ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν ἀνδρικὴν αὐτοῦ ἠλι-
κίαν ἀνέβη εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἡ ἰδέα τοῦ τι-
μίου καὶ τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ὅμως τοσοῦτον ἀνε-
πισθότητος ὥστε ταχέως ἐπεκράτησαν ἐκ νέου αἱ
βίαιαι καὶ κτηνώδεις αὐτοῦ ῥοπκί. Καὶ χωρὶς νὰ
συλλογισθῇ ὅτι τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀρνησις κατ' ἐκεί-
νην τὴν στιγμὴν ἦσαν ἀνοσιουργήματα, ἀπήντησε
τὰ ἑξῆς·

— Μὴ δὰ τὸν ξέρω, Κύρ Δημήτρι; μὰ ἐλπίζω
νὰ τὸν μάθω καὶ σὰν ξαναταμωθῶμε σοῦ τὸν λόγον.
Ἐλησμένοι οἱ ἀθλιῶς ὅτι τὸ τουφεκί του εὐρέθη
κενόν καὶ κεννίζον εἰσέτι κατὰ τὴν ὄψην.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἀνεχώρησε συνοδευόμενος ἀπὸ
τὰς εἰλικρινεῖς εὐχὰς ἀπάσης τῆς οἰκογενείας, προ-
καλέσας ἀναξίως καὶ τινὰ δάκρυα.

Ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης γίνεται δῆλον ὅτι ὁ
ἐλθὼν Τουρκαλθανὸς δὲν ἦτον ἀπλοῦς γνώριμος τῆς
οἰκογενείας τοῦ Δημητρίου, ἀλλὰ τὸν συνέδες μετ'
αὐτῆς καὶ δεσμὸς ἰσχυρός, ὁ τοῦ εὐεργέτου καὶ ὁ
τοῦ εὐεργετηθέντος· ὥστε ἡ ἐπίσκεψις αὐτοῦ μετὰ
ἑπταετῆ ἀπουσίαν ἐπροξένησεν ἀληθῆ πρὸς ἀπαν-
τας εὐχαρίστησιν. Μόλις ἀνέβη εἰς τὸ ἐξώστεγον
καὶ ὁ Δημήτριος τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἠσπάσθη
περιπαθῆς, ἡ οἰκοδέσποινα ἐσφίξε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ἡ προσελθούσα Τασσὴ τὸν ἐχαίρετσε μὲ πολ-
λὴν εὐπροσηγορίαν.

Ὁ Μουσταφᾶς ἀνταπέδωκεν ἐπίσης μὲ πολλὴν
ζῆλον πρὸς τὸν ἀνδρα καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ
χαιρετισμῶν ἀνάλογον τῆς αὐτῶν φιλοπροσόντης·
στραφεὶς δὲ καὶ πρὸς τὴν νεάνίδα, ὅπως καὶ αὐτὴν
χαιρετίσῃ, ἐξέπλάγη, ἐμεινεν ἄρῳνος, καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ του ἐξήκοντισαν βλέμμα ἀπίσιον ὡς τὸ τῆς
γαλῆς. Ἡ παραχῆ ὅμως αὐτῆ μικρότατον διήρκασε·
διότι ὑπουλος, ὡς Ἀλθανός, ἀνέλαθε τάχιστα τὸ
συνῆδες αὐτοῦ ἦθος, καὶ μάλιστα διὰ νὰ ὑποκαρπύσῃ
ἐπιτηδεύειον τὴν ἐκπλήξιν του ἀνέκραξε μετ' ἀρε-
λοῦς χαριεντισμοῦ·

— Ἄμ' ἐσένα, Τασσά, ποῖος τ' ὄλπιζε νὰ σὲ ἰδῇ
τόσο μεγάλη καὶ τόσο ἡμορφῆ; σ' ἀφήσα πουλί καὶ
σὲ θρῆσκον κῆτα. — Στὴ μπῆστι μου, Κύρ Δημήτρι,
αἴριον νὰ θέλῃς γίνεσαι μπέης.

Καὶ ἡ μὲν Τασσὴ ἠρυθρίασε καὶ κατεβίβασε τοὺς
ὀφθαλμοὺς, οἱ δὲ γονεῖς ἀντήλλαξαν βλέμματα πε-
ρίφορα, καταπτοηθέντες ἀπὸ τὸ ἀπαθὲς τοῦ Τουρ-
καλθανοῦ ἦθος ἔχον σημασίαν φρικώδη κατ' ἐκεῖ-
νην τὴν ἐποχὴν εἰς γονεῖς ὠραίας θυγατρῆς.

Ὁ ἀγγίλιος Τουρκαλθανὸς παρατηρήσας τὰ βλέμ-
ματα τῶν γονεῶν, κατενόησεν ἀμέσως ὅτι ἐπροξέ-
νησε φόβος, καὶ διὰ νὰ κολάσῃ τὴν ἀπερίσκεπτον
θυμλίαν του, ἐπρόσθεσε σοδαράτηρον·

— Νὰ χαίρεσθε τὸ τὸ κορίτζι. . . ὁ Θεὸς νὰ τοῦ
δώκῃ καλὴ τύχη καὶ καλὰ γοράματα.

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Δημητρίου καταβληθεῖσα μὲν
πρὸ μικροῦ, ὡς προελέγη, ὑπὸ προαισθημάτων ἀ-
πιστίων, ἀναλαβοῦσα δὲ τινὰ ἀναψυχὴν μετὰ τὴν
ἐπιζίν τοῦ ξένου, παρεδόθη καὶ αὐθις εἰς ἀθυμίαν.
Τοσοῦτον μάλιστα διεβόλη ἡ καρδίαν του, ὥστε, ὡς
αἱ χορδαὶ τῆς γλυκυρθόγγου κιθάρας χαλαρούμεναι
ἀπὸ ἀνεκρούμενον, οὕτω καὶ αὐτὸς ἠσθάνθη ἐκυτὸν ἀ-
πονεκρούμενον, ἀφ' ἧς ὁ Τουρκαλθανὸς ἐξέφρασεν
ὡς πρῶτον αὐτοῦ χαριεντισμὸν τὴν περὶ Τασσῆς
χάρειν του.

Καὶ ὅμως ὠδήγησε καθ' ἑξῆς τὸν Μουσταφᾶν εἰς
παρὰκείμενον ἀνάκλιτρον ἐπ' οὐ ἐκάθησαν ἀμφο-
τεροὶ σταυρώσαντες τοὺς πόδας. Ἡ δὲ σύζυγος καὶ
ἡ Τασσὴ, εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν ὅπως προετοιμά-
σων τὰ συνῆδες προσφερόμενα τοῖς ξένοις, τὸ γλυ-
κὸν λέγω καὶ τὸν καρφέ.

Ἡ συνδιάλεξις αὐτῶν ὑπῆρξε ψυχρά, συνεχῶς δὲ
διεκρίτετο καὶ ὑπὸ σιωπῆς. Μάτην ὁ Τουρκαλθανός

ἐπάσχιζε νὰ φαίνεται εὐδιάθετος καὶ ἀμέριμος· ἐξ-
αφῆς πυρετώδης κατεκυρίευν αὐτόν, εἶχε τὴν θύμην
παρρησῶν, οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἐτόλμων νὰ στραφῶσι
πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ στεναγμοὺς βαρῆς κατέ-
θλιβε τὸ στήθος του. Εἰς τοιαύτην ἀμηχανίαν εὐρι-
σκόμενος ὁ Ἀλθανὸς κατέρρυγεν εἰς τὴν πίπαν του,
καὶ ὑπὸ νεφέλην κεινοῦ ἐκρυψε τὸ δύσκολον τῆς
θέσεώς του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Δημήτριος ἐ-
νόησαν ὅτι φραγμὸς τοὺς ἀπεχώριζε διὰ παντός,
καὶ ἀμφοτέροι ἠσθάνοντο μέγιστην στενοχωρίαν, το-
σοῦτον αἱ ψυχαὶ αὐτῶν, ἀντίθετα ἔχουσαι αἰσθη-
ματα, ἀπωθοῦντο ὡς ὑπὸ ἐναντίων ῥευσμάτων.

Ἰδὲ τὸν εἰλικρινῆ κύνα, ἰδὲ καὶ τὴν ὑπουλον
γαλῆν· οὐδ' ἡ αὐτῆ στέγη, οὐδ' ὁ πανθαμάτωρ χρό-
νος θὰ ἐξάλειψῃ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀποστροφὴν.

Ἐπόμενον ἦτον ἀρα ὅτι ὁ διάλογος αὐτῶν, δυσά-
ριστος καὶ πρὸς ἀμφοτέρους, ἔπρασπε νὰ παύσῃ τὸ
ταχύτερον. Καθίστατο δὲ τοῦτο ἔτι μᾶλλον ἀναγ-
κίον καθῶσον καὶ ἡ μήτηρ μετὰ τὰς συνῆδες δε-
ξιῶσεις καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Ἰτασσά, καταγιγόμεναι
εἰς οἰκτικὰ ἔργα, δὲν ἐφαίνοντο πλέον εἰς τὸ ἐξώ-
στεγον· οὕτε ὁ Δημήτριος ἐβλέπε τὰς παρηγόρους
τῶν δυσαρῆστων τοῦ βίου αὐτοῦ στιγμῶν, οὕτε ὁ
Τουρκαλθανὸς τὴν Τασσά, συγκινησασαν ἐκ βάθους
τὴν καρδίαν του.

Ὁ Τουρκαλθανὸς ἤθελεν ἴσως ἀναχωρεῖσαι τα-
χύτερον, ἐπειδὴ δὲν ἠλπίζε νὰ ἰδῇ καὶ αὐθις τὴν
νέαν κόρην. Ἰδὼν ὅμως ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν ἐφαί-
νετο, ἠγέρθη, καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν εὐεργετὴν αὐτοῦ
τὴν χεῖρά του. Καὶ ἔλαβε μὲν αὐτὴν ὁ Δημήτριος,
ἀλλ' ἠσθάνθη συγχρόνως ἀκουσίαν τινα φρικίαν
καθ' ὄλον τὸ σῶμα, ὡς νὰ ἐδήχθη ὑπὸ βροχῆς. Ὁ
ξένος ἀνεχώρησε μετὰ τὰς συνῆδες προσρήσεις, καὶ
πολλάκις ὀδύων ἐστρέψε τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὰ ὀπίσω.
Ὁ δὲ Δημήτριος, ἰσταμένος ἀκίνητος, εἶχε τὸ βλέμμα
προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ ἐγεινεν ἀφανῆς,
ὑψώσας δεδακρυμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανόν,
ἐφάνη ἐπικαλούμενος τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν.

Ἡ σύζυγος τοῦ Δημητρίου, ἰσταμένη εἰς τὸ πρό-
θυρον τοῦ οἴκου, ἠτένιζεν αὐτόν. Καὶ ὑπέθετε μὲν
τοὺς φόβους τοῦ ἀνδρός της καὶ συνεμερῆζοτο μάλι-
στα αὐτοῦς, ἀλλ' ὅμως ἐκρινεν ἀναγκαῖον νὰ τὸν
ἐμψυχώσῃ. Ἡ θεία πρόνοια, καὶ τοἱ ἀσθενεστέρων
ἐν γένει δημιουργήσασα τὴν γυναῖκα, εἰδὼκεν ὅμως
αὐτῇ καρδίαν γενναϊότεραν τῆς τοῦ ἀνδρός, ὅπως
ἀνακουφίξῃ καὶ ἀναπτεροῖ αὐτὸν κατὰβαλλόμενον
ὑπὸ ἐναντίων περιστάσεων.

Ἐπλησίασε λοιπὸν καὶ ἐκεῖνη τὸν σύζυγόν της
καὶ λαβοῦσα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.—Ἄν εἶπαι, εἶπεν,
ἐντροπὴ νὰ καταβάλλωσαι ἀπὸ ἀόριστα προαισθη-
ματα, καὶ δὲν ἐνθυμῆσαι ὅτι εἰς μόνος εἶμαι ὁ τῶ
πάντα γινώσκων;

Ὁ δὲ Δημήτριος στενάξας ἀπεκρίθη σείων τὴν
κεφαλὴν.—Μάλιστα τὸ ἐνθυμοῦμαι, ἀλλὰ δὲν λη-
σμονῶ καὶ ἄλλο, ὅτι ὁ Ἄλθης κυβερνᾷ τὴν Ἑπειρον,

ΣΤ'.

Εἰς δωμάτιον ῥυπαρόν, ἐπὶ παλαιῆς ψάθης καὶ

περι μικράν τρογγύλην τράπεζαν ἐφ' ἧς ἕκειτο ἀγ-
γεῖον πηλινον περιέχον οἶνον, καὶ ποτήριον κατε-
στιγμένον ὑπὸ ἀκαθάρτων κηλίδων, ἐκάθηντο ἐσταυ-
ρωμένους ἔχοντες τοὺς πόδας μετὰ λύχνων ἀφός,
οἱ συνοδοιπόροι τῆς πρωίας.

— Λέγε δ᾽, Μουσταφά, εἶπεν ὁ νεώτερος σαρ-
καστικῶς ὑπομηδίων, τί εἶδες σήμερον καὶ σὲ βλέ-
πω κόκκινον σὺν βροσμῇ καραβίδα, καὶ συλλο-
γημένον σὺν τῇ σὺν πύγματι τὰ καράβια;

Ὁ δὲ Μουσταφάς, τὸ ἦθος ἔχων βαρὺ καὶ κάτω
γεῦον τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπεκρίθη·

— Τί εἶδα, ῥωτᾷς; εἶδα ὅτι δὲν θά κάμουμε
σίποτα, καὶ ὅτι εἶναι φρονιμώτερον νὰ πάμε ἀπ' ἐ-
κεῖ ποῦ ἤθλαμεν.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ νέος ἠτένισε περιέργως τὸν Μου-
σταφάν, καὶ ἀπορῶν πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀποκρι-
σιν αὐτοῦ, ἀνέκραξεν· — Νὰ γυρίσωμεν ὀπίσω εἰς ἐ-
κεῖ ποῦ νὰ πάμε; τὸ συλλογίσθησεν πρὶν τὸ πῆς, ἢ
μήπως ἡ παλαιὰ σου γνωριμία σ' ἔκκμαν σήμερον
καὶ ἔξωσας νὰ συλλογίσῃς; φαίνεται δὲν θυμᾶ-
σαι τί μᾶς εἶπεν ὁ ἴδιος μετὰ τὸ στόμα του. Τί
μάτια ἀνοίγεις, μ' ἐπίσας τρομάρα· κηραίνετε, ὦρε,
μᾶς εἶπε, κυτᾶζετε καλὰ νὰ μὴ σᾶς γλυτώσῃ, τὸ
κεφάλι σας μ' ἀποκρίνεται· ἀμὰ σὺν μου τὸ φέρετε
σὺν Ἀλλ' Πασᾷς θὰ σᾶς πληρώσω. δὲν μου εἶπας
ἕστερα τί σ' ἔλεγε ὅταν σ' ἐπῆρε περᾶμερα καὶ μι-
λούσατε τὴν ὥρα. Νομίζω νὰ μὴν σοῦ εἶπες νὰ
γυρίσωμεν ἀδιανοί. Ἐγὼ σοῦ λέγω παστρικά ὅτι
δὲν γυρνᾶω. Τὸ κεφάλι μου τὸ θέλω καὶ γιὰ πιδ ὕ-
ατερα.

— Ὅρε πῶς τὸ λέγεις νὰ γυρνοῦμε, διέκοψε
βρυφῶνως ὁ τρίτος σύντροφος, ἐνθ' ἡ μία αὐτοῦ
χερὶ ἐκράτει τὸν πόδα του, ἢ δ' ἄλλη ἔστρεφε τοὺς
μακρούς καὶ δασυτέρους μέλανας μύστακὰς του.
Τὸ πῆρε ὁ διάβολος, ὦρε, τὸ πῆρε καλλία δὲς μου
τὴν κουμποριά ἀπ' τὰ τῶρα καί ἄς φᾶν τὰ σκυλιὰ τὸ
κουφάρι μου, παρὰ νὰ γυρίσω πίσω χωρὶς κοριτζί.

— Μὰ τί νὰ κάμεις, ὦρε Ἰουσοῦφ; εἶπεν ὁ
Μουσταφάς ἰλαρότερον καὶ μετ' ὄψος καταπειστικῶν
ἀποταλὴς πρὸς τὸν πελώριον αὐτοῦ σύντροπον· Ἀφοῦ
δὲν εἶναι τρόπος, καθὼς κατάλαβα, νὰ πιτύχουμε τὸ
κοριτζί. δὲν βγίνει ποτὲ ἀπ' τὸ σπῆτι τοῦ περᾶ
ἀργίᾳ καὶ ποῦ μὲ τὸν πατέρα του, καὶ τότε περᾶ
ἀπ' τὸ δρόμο π' ἔρχεται στὸ λιμπόχοβο καὶ ἔπει-
ς εἶναι γεμάτο ἀμπέλια καὶ προβατόγηδα· ἐγὼ λέγω
νὰ φύγουμε καὶ ἀς σταίη ἄλλους νὰ σοῦ κάμουν
τὴν δουλιά.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βράντασος μὲν ἀλλὰ φρόνιμος
μισθοφόρος Ἰουσοῦφ ἀνεστηκώθη βιαίως, καὶ σπρέμας
ἐξαγριωμένον πρὸς τὸν Μουσταφάν ὄμμα ἀνεψώνισεν·

— Ἄν δὲν εἴ ἤξευρα γιὰ φρόνιμο, ἤθελα νὰ πῶ,
πῶς τρελὰ θύμεις. Ἀλήθεια, σοῦ περᾶναι ἀπὸ τὸ μυ-
λὸ πῶς μπαροῦμε νὰ γυρίσωμεν ἀδιανοί; Βαί, βαί,
κακομαροί! τὰ κεφάλια μᾶς θὰ κατακυλλίσουναι
σὺν μέλι καὶ ἡ γλώσσα μας θὰ χελαδῇ σὺν τοῦ
κότσιφα. Ἀκούσατέ με, ἄλλο δὲν μὲναι παρὰ νὰ τοῦ
τὸ πάμε ζωντανὸ ἢ πεθάνοντο. Κυτᾶζουμε ἂν τὸ
πετύχωμε ἄω καλὰ, εἶδέ, νὰ πητήσωμε τὸ σπῆτι

καὶ ἂν τὸ φυλάγουμε λεοντάρια καὶ ἔτσι χαμένοι καὶ
ἀλλιώως χαμένοι.

Οἱ λόγοι οὗτοι προφερθέντες μετὰ πεποιθήσεως
καὶ ἀποφαστικῶς ἀνεκάλεισαν εἰς τὴν μνήμη τοῦ
Μουσταφᾶ τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης τὴν ὁποίαν ἀνέ-
λαβε, καὶ ὅτι ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ ὅτι ὑπε-
σχέθη νὰ ἐκτελέσῃ. Ἀλλ' ἀπορῶν πάντοτε ἐστέναξεν
βαθέως.

— Ἄ, ἄ, στάσου μὴν ἀνκατενάξεις· τώρα ἔθν-
μήθηκα, ἐκράξεν ζωντῶς λύσας τὴν σιωπὴν, ὁ ἔφη-
ρος καὶ οἰζύνους σύντροφος Ἀγγελῆς. — Τὸ κοριτζί
τόχομε στὸ χέρι. . . τὸ μεσημέρι σὺν ἐλειπεί, κα-
θησόμενον κάτω στὸ πιζούλι, καὶ διαλογοῦσιν νὰ
καὶ ἡ γρηὰ ποῦ δουλεύει, στὸ χάινι καὶ ἔρχεται κον-
τά μου καὶ μοῦ δείχνει μιὰ καπνοσακούλα ὀμορφα
κοντημένη, μὰ τόσο ὀμορφα, ποῦ στὰ Γιάννηνα μέσα
τέτοια δὲν μ' οὔτυχε. Μοῦ εἶπε πῶς τὴν ἔχει γιὰ
πούλημα. Μὰ ποῦ τὴν βρήκες, τὴν ἐρώτησα, πῶς
νὰ σοῦ πῶς ἐστὶν ἐξ ἑξέρια τέτοιο στολίδι; Καὶ μ' οὔρθε
μεγάλῃ ὄρεξιν νὰ τὴν κραμάσω στὸ ζωνάρι. — δὲν
εἶναι δική μου, μοῦ λέγει. Ἔνας βοσκὸς μου τὴν ἔ-
φερε καὶ τὴν ἀφῆκε στὰ χέρια μου γιὰ 60 κροβάδες
ἕως ν' αὔρω νὰ τὴν πουλήσω. — Μὰ ἐκεῖνος ποῦ τὴν
ἤρε; ῥωτῆσα τὴν γρηὰ. Τέτοια σακούλα δὲν τὴν
ἔχει οὔτε ὁ Ντερβέναγας. — Εἶν' ἀπὸ χέρι, καλλιπᾶ
κάρυ μου, μοῦ λέγει. Τῷ τὴν ἔδωκε ἡ Τασσῶ, ἡ
βασιλισσα τῶν βουνῶν, σὺν ἐπῆγε 'ς τὴν μάνδρα
νὰ ἰδοῖ ἕνα παιδάκι τοῦ ἀρρωστοῦ. Νά, μοιρὲ, τοῦ
εἶπε, πάρε τούτη τὴν σακούλα, πῆγαινε, καὶ ποῦ-
λησέ τιν, νὰ οικονομίσῃς μερικὰ ἀναγκίτα, καὶ ἔ-
πειτα ἔχει πάλιν ὁ Θεός. Καὶ τώρα πάγει πάντα
στὴν μάνδρα, κάθεται κοντὰ στὸ ἀρρωστημένο, δια-
τάζει τί νὰ τοῦ κάνουν καὶ ἕστεραν πάει καὶ κάθη-
ται σ' ἕνα μεγάλο πλάτανον ἀπὸ κάτω, καὶ ἐκεῖ δια-
βάζει, διαβάζει ὡς ποῦ ν' ἀποστασῇ. — Ἄν εἶν' ἀ-
λήθεια, σοῦ εἶπε ἡ γρηὰ, χωρὶς ἄλλο τὴν πε-
τυχαίνουμε κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πλάτανον.

Μετὰ τὴν διήγησιν ταύτην λαβὼν τὸ πηλινον
ἀγγεῖον ἐγέμισεν ποτήριον, καὶ ἐτοιμασθεὶς νὰ πῆρ᾽
στὴν ὑγείᾳ σας, ἀνέκραξεν, ἀδέλφια. Ὁ Θεὸς νὰ
δώσῃ καλὴν τέλως. Μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν, ἐξεκένωσε
μέχρι πυθμένους τὸ ποτήριον· ἔπειτα ἀνατρέψας αὐτό,
ἔκρουσε διὰ τοῦ ὄνυχος, ἵν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐδὲ ρηκίτι
ἔμεινε.

Ὁ δὲ Ἰουσοῦφ, διὰ κινήσεως σοβαρωτάτης καὶ
μεγαλοπρεποῦς, ἔλαβε τὸ ποτήριον ἀπὸ τὰς χεῖρας
τοῦ νεανίου, τὴ ἐγέμισεν καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν
Μουσταφάν. Ἀλλ' οὔτος, ἀλλαγῶν ἔχων τὸν νοῦν,
δὲν παρετήρησε τὴν φιλοφροσύνην τοῦ συντρόφου του.

— Τί διάβολο, κοιμάσαι ὀρθός; ἐκράξεν ὅτε ἀν-
υπομόνως ὁ Ἰουσοῦφ. — Ἐ! Μουσταφά, Μουσταφά,
ζύντισε. Καὶ πηλασάσαι τὸ ποτήριον παρὰ τὸ πρόσ-
ωπόν του, προσέθεσε· καλὰ, καὶ τί θὰ γίνωμεν ἡ-
μεῖς οἱ μικρότεροι, ἀπὸ σένα περιμένουμε νὰ μᾶς
ἐγγάλῃς πῶς. Ἦλα, τρεβᾶ μιά.

— Στὴν ὑγείᾳ σου, Ἰουσοῦφ, ἀνέκραξεν ὁ Μου-
σταφάς λαβὼν μετὰ σπουδῆς τὸ ποτήριον. Καὶ ἀ-
φοῦ τὸ ἐξεκένωσεν ἔντελως, τὸ ἐκτύπησεν τοσοῦτα

ἰσχυρῶς κατὰ τῆς τριπέρας, ὥστε τὸ συνέτριψεν
εἰς μύρια τεμάχια. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγερεθεὶς ἐξῆλθε
δρομαίως τοῦ δωμάτιου.

— Τί δαιμόνα ἔπαθε; ἠρώτησεν ἐκστατικῶς τὸν
ἀγγυνοστρεφον αὐτοῦ σύντροπον ὁ γιγαντιώδης Ἰου-
σοῦφ. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη· στήν πίστιν μου, ὡς ἐκεῖ τὸ
μουλὸ μου δὲν φθάνει· βλέπω καὶ ἐγὼ πῶς κατὶ ἔχει·
μὰ τὸ τί ὡς τώρα δὲν τὸ κατάλαβα.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ.

(Τίτλος. Ἴδι φυλ. 109. σελ 21.)

— 000 —

« Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βρασιλέως δὲν ἐπυχοῦσε
περιφερόμενος εἰς Παρισίους, εἰσέρχόμενος εἰς ἐργα-
στήρια ὀμιλῶν μετὰ ἐργατῶν, παρατηρῶν πᾶν ὅ, τι
εἴκναι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, ἀποταίνων ἐρωτήσεις
πρὸς τοὺς τυχόντας διὰ τοῦ διεργημέως Κουρακλίν,
καὶ δίδων πάντοτε ἀποδείξεις τῶν γνώσεών του. Ὁ-
λίγων ἔμελεν αὐτῷ περὶ κοσμημάτων καὶ τῶν ἄλλων
τῶν ἀπορώντων τὴν ἠδυπάθειαν. Ἐνεκνύπε δὲ μά-
λιστα εἰς πάντα τὰ ἔχοντα σκοπὸν τινα ὀφελείας,
εἰς τὰ τῆς ναυτιλίας, τῆς ἐμπορίας, τῶν τεχνῶν,
καὶ δὲ εὐφραστάτων κρατήσεων ἀπεδείκνυεν ὅτι
εἶχε νοῦν ὀρθὸν, ἀπλήστον περὶ τοῦ διδάσκεισθαι καὶ
ἀντιληπτικώτατον. Μόλις ἔβηεν τὸ βλέμμα εἰς τοὺς
προσυναθύνοντας αὐτῷ τιμηκροῦς λίθους τοῦ στέμ-
ματος, ἐνθ' ἰθυμάσε του; Γοβαρινελοῦς τάπητας,
ἐπεσκέθη δις τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, διεργηνύσε τὸ
ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ καὶ τὰ ἐργαστήρια τῆς μη-
χανικῆς, καὶ συνδιελέγη μετὰ τῶν τεκτόνων οἱτι-
νες κατασκευάζον γέφυραν.

» Ἐκ ταύτων ἐδόλον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν
ἦτο φιλοκαλλωπιστικῆς τὸ ἐνθύμα αὐτοῦ συνέκειτο
εἰς ἱματίου τριγύνην ἢ μαλλωτοῦ, ἐκ ζώνης πλαταίας
ὄθεν ἐκρέματο σπάθη, ἐκ στοργύλης φενάκης οὐχί
μακροτέρης τοῦ ἀυχένος καὶ ἀνευ κόνεως, καὶ ἐξ
ὑποκαμήσου ἀνευ χειρῶν.

» Ὁ φενακοποιὸς πρὸς δὲν εἶχε παραγγείλει φενά-
κην, νομίζων ὅτι ἔπρεπε νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὴν
τῶτε συνήθειαν, κατασκευάσας αὐτὴν μακρὰν καὶ πο-
λύτριχον. Ἀλλ' ὁ τσάρος προσέταξεν ἀμέσως καὶ
τὴν περιέκοψεν κατὰ τὸ σχῆμα ἐκείνης ἣν ἔφερον.

» Ἡ μήτηρ τοῦ ἀντιβρασιλέως, ἡ δασύνησα Βεβρὺ
καὶ ἡ τῆς Αὐρηλίας, ἀνέμενον νὰ ἐπισκεφθῆ αὐτὰς
ὁ τσάρος μετὰ τὴν πρὸς τὸν βρασιλέα ἐπίσκεψιν μὴ
γενομένην δὲ τούτου ἔστειλεν ἐκάστην αὐτῶν τὸν ἕ-
διον ὑποκαμιστὴν ἵνα προσχηροσῶν τὸν ξένον. Μετὰ
τοῦτο ὁ τσάρος ἐπεσκέθη αὐτὰς, αἴτινες τὴν ὑπε-
δέχθησαν ὄκως καὶ τὸν βρασιλέα.

» Τὴν ἡμέραν κατ' ἣν ἐπεσκέθη τὴν μητέρα τοῦ
ἀντιβρασιλέως, οὗτος ἐλλῶν ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ

θέατρον, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ μέγα θεωρεῖον ἐκά-
θησαν ἀμφοτέρω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θράνου. Περὶ δὲ τὰ
μέσα τῆς παραστάσεως, ζητήσαντος τοῦ τσάρου
Ζύθου, ὁ ἀντιβρασιλέως ἐγερεθεὶς προσέφερε μόνος
αὐτῷ ποτήριον ἐπὶ δίσκου καὶ ἀπόμακτρον. Οὗτος
δὲ λαβὼν ἐπιε καθήμενος, ἀπέδωκε τὸ ποτήριον καὶ
τὸ ἀπόμακτρον πρὸς τὸν ἰστάμενον ἀντιβρασιλέα, καὶ
τὸν εὐχαρίστησε διὰ μεριδίματος καὶ νεύματος. Κα-
τὰ δὲ τὴν τετάρτην πράξιν ἐξῆλθε τοῦ θεάτρου ἵνα
δειπνήσῃ.

» Βγεῖστο δὲ τὴν 11 καὶ εἰδείπειν τὴν 8 ὥραν.
Διὰ τὴν τράπεζαν αὐτοῦ ἐδαπανῶντο 1800 φράγκα
κατ' ἐκάστην· εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας
παρήγγειλε νὰ ἐλαττωθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐδεσμάτων,
ἡ τράπεζα ἦτο πάντοτε πολυτελεστάτη. Σημειώτεον
δὲ ὅτι δὲν ἔδωκε τοιαύτην ἱεροσταγὴν χάριν ἔγγρα-
τείας, διότι ἦτο μᾶλλον κοιλίθουλος· δὲν ἀπέκρουε
τὴν ἀφρονίαν ἄλλὰ τὴν πολυτέλειαν. Ἔτρωγε κατὰ
κόρον καὶ τὸ πρῶν καὶ τὸ ἐσπέρας, ἐπινεν ἐκάστοτε
δύο φιάλας εἴνου, μίαν δὲ τοιαύτην σικεράων κατὰ
τὴν ὥραν τῶν τραγημάτων, καὶ πολλάκις ἐν τῷ με-
ταξὺ ζύθου καὶ λεμονίων ζωμόν. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ
τῶν περὶ τὸν τσάρον ἤρξον περὶ ἀδδθηφῆρας πρὸς
αὐτόν, καὶ μάλιστα ὁ πνευματικὸς του δὲν ἡγάπα
καὶ εἰσέβετο διὰ τοῦτο. Τοιαύτην δὲ εἶχεν εὐφυίαν
οὐχὶ ὁ στέμματος τοῦ ἱερέως τούτου, ὥστε συνδαί-
νησας ποτὲ παρ' ἐμοί, εἶδε μετὰ καταφρονησεως
ἠρωτικῆς ἄλλον τινα ἱερέα ἐκ τῶν ἡμετέρων κυλι-
σθέντα ὑπὸ τὴν τράπεζαν μόλις μετὰ τὴν κένουσιν
τῆς τετάρτης φιάλης.

» Ἐπεσκέθη δὲ καὶ ἰδιαιτέρως τὸν ἀντιβρασιλέα
αὐθέντα ὄμως ἄλλον ἐκ τῶν τῆς βρασιλικῆς οικογε-
νείας, πλὴν τῶν τριῶν ἡγεμονίδων ἁς ὠνῆμασα;
ἠξίωσεν ἐπισκέψεως. Ὅτε εἶπον αὐτῷ ὅτι οἱ εἰς αἰ-
ματος ἡγεμονόπαιδες ἦσαν πρόθυμοι νὰ τὸν ἐπισκε-
φθῶσιν ἔάν ὑπέσχετο νὰ ἐπισκεφθῆ καὶ αὐτὸς ἀ-
κολούθως τὰς ἡγεμονίδας, ἀπέκρουσεν ἀγερώχως
τὴν ὑπὸ ἥρας γενομένην πρότασιν. Οὐδὲν ἄξιον πε-
ριεργείας παρεμέλει νὰ ἰδοῖ. Τὴν ἡμέραν τῆς Πεντη-
κοστῆς ἐλλῶν εἰς τὸ κατὰστῆμα τῶν ἀπομακτρον,
ἠρενήνησεν ὅλα μετὰ πολλῆς περιεργείας, καὶ μετα-
βάς εἰς τὸ ἐστιατώριον τῶν στρατιωτῶν, ἐξήτησε
καὶ ἔπινεν οἶνον ὑπὲρ τῆς ὑγείας αὐτῶν, πρὸς ὅς ἐφέ-
ρετο ὡς πρὸς συντρόφους, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν
ὤμων των. Αἱ κυρία ἤρξον νὰ τὸν θεωρῶσιν ὀλίγον
εὐγενῆ πρὸς αὐτάς. Ἠρισκόμενος μεταξὺ τῶν θεατῶν
ὠδήγηον τὴν σύζυγον τοῦ στρατάρχου Βιλῆρ. Ὁ
δὲ Πέτρος, παρατηρήσας αὐτὴν καὶ προσελθὼν ἠρώ-
τησε παλὰ ἦτο, προσέθετο δὲ μετὰ μικρῶν·

— Κυρία, εἶδε σήμερον τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν
Ἄρην.

— Εἶναι νοστιμώτατος, μοι εἶπεν ἡ κυρία, ἀπο-
χωρήσαντος τοῦ αυτοκράτορος.

» Ὁ τσάρος ἐπεσκέθη καὶ τὰς Ἀκκαδημίας, καὶ
ἐπαίδῃ ἐν τῇ τῶν ἐπιστημῶν διάρθρωσε χάριτην τινα
τῆς Ῥωσσίας ὠνομάσθη μέλος αὐτῆς.

» Βλῶν εἰς Saint-Cyr εἰδοποιήσας τὴν Κυρίαν
Μαιντενὼν ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὴν ἰδοῖ. — Παρακαλῶ

ἀπαρίθη αὐτῇ, τὸν αὐτοκράτορα νὰ μὲ συγχωρήσῃ μὴ δυνάμενην, ἕνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας μου, νὰ τὸν δεχθῶ. Καὶ μετὰ ταῦτα στραφείσα πρὸς με εἶπε: δὲν ἠμπορῶ νὰ ἴδω ἐκεῖνον τὸν ὄποιον ὁ Λοδοβίκος. Ἰδ' δὲν ἐδέχθη εἰς τὴν Γαλλίαν.

— Κυρία, ἀνέραξα, σιεφθῆτε καλά, διότι ἡ Ποσχοδιτικὴ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εἶναι ἱκανὴ νὰ κυριεύῃ ἐξ ἐφόδου τὸν κοιτῶνά σας. Εἰς τὸν τόπον του δὲν πολυσυστέλλονται τὰς γυναῖκας.

— Ἔχεις δίκαιον, ἐπανάλθευ ἡ Κ. Μαιντενὼν, δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶπω ὅτι εἰμαι ἀσθενής, πρέπει καὶ νὰ ἐξαπλωθῶ εἰς τὸ στρώμά μου.

— Διπλασιάσετε τὸν κίνδυνον, Κυρία. Ἡ χήρα Λοδοβίκου τοῦ Ἰδ' ἐνθυμούμενη τὰς ναυικὰς μου πονηρίας δὲν ὤργισθη ἐξ ἐναντίας μειδιάσασα μοι εἶπεν: εἰμαι γραφα καὶ δὲν φοβοῦμαι. Καὶ ὅμως τὴν εἶδα ψιμυδιουμένην ὡς ἂν τρώοντι περιέμενε τὸν τσάρου. Ἐξῆλθον δὲ ὅπως ἀρήσω αὐτὴν νὰ πλαγιάσῃ. Ἀλλὰ μόλις ἐξηπλώθη, καὶ ὁ Πέτρος, μὴ θέλων νὰ ἀναχωρήσῃ χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ, ἤρῳητε ποία ἦτο ἡ κατοικία της καὶ ἦλθεν εἰς αὐτήν. Ἐγὼ δὲ εὐφραδὴς εἰς τὸν πρόδομον παρηκολούθησα τὸν μοιχρῶν, ὅστις, ἐὰν ἐξ Ἰδοβίκου ὁ Ἰδ', ἤθελε προκλέσει φρικτὸν πόλεμον διὰ τῆς τοιαύτης παραβιάσεως τῆς ἐθιμοταξίας. «Μήπως σκοπεύῃ, ἔλεγον κατ' ἐμυτόν, νὰ κατακτήσῃ τὴν χήραν τοῦ μεγάλου βασιλέως ὡς τινὰ ἐπαρχίαν τῆς Σουηδίας!»

Καὶ τὸ μὲν κωνωπέιον ἦτο κλειστόν· ἀλλ' ὁ τσάρου ἀνοίξας αὐτὸ ἠτένισε μετὰ προσοχῆς τὴν Κ. Μαιντενὼν καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς οὐτε λέξιν νὰ προσφέρῃ. Δὲν μοι ἔτυχε ποτὲ νὰ ἴδω τοιαύτην ἀλλόκοτον σκηνήν· ἡ Κ. Μαιντενὼν ἔκειτο ὡς ἀπολελειθμένη, οἱ δὲ παρευρεθέντες ἵσταντο ὡς ἐμβρόντητοι.

Ἐμετὰ τινὰς ἡμέρας μεταβὰς εἰς Σορβόννην ἦν ἐμελλεν ὁ Πέτρος νὰ ἐπισκεφθῇ, ἐστάθην παρὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Καρδινάλιου Richelieu. Μόλις δὲ παρετήρησεν αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ δρομῶν μετὰ πλείονος συγκινήσεως ἢ ὅσην ἐδαίξεν ὅτε ἦλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Κ. Μαιντενὼν, ἐνηγκάλισθη τὸν ἀνδριάντα κλαίων καὶ λέγων: «Μέγιστε ἀνερ! θὰ ἐδίδα τὸ ἥμισυ τοῦ Κράτους μου εἰς νόον ὁποῖος ἦτο ὁ σὸς, ὅπως μὲ βοηθήσῃ ἵνα κυβερνήσω τὸ ἅλλο ἥμισυ! Ἦ τότε πάντες οἱ περισσώτεροι κατελήφθησαν ὑπὸ εὐλαβείας καὶ θχυρακασμοῦ τῶν παρόντων δὲ τις δακτυλοδεικτῆσας με, αἰδοῦ, εἶπεν, ὁ κληρονόμος τοῦ ὀνόματος τοῦ Richelieu.» Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, «Κύριε, μοι εἶπε, φέρεις τὸ ὄρσιώτερον πῶν ὀνομάτων τῆς Γαλλίας.

«Ὁ δαυὶ δ' Ἀντὼν παρ' ᾧ ἐγεύθη ποτὲ ὁ τσάρου, θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν τῆς συζύγου του ἐπιθυμούσης νὰ ἴδῃ τὸν αὐτοκράτορα, πρῶτος ἔφην αὐτὸν νὰ καταβῶσιν εἰς τὸν κήπον· ὅτε δὲ ἐπλησίασαν, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἡ δούκισσα μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν, εἶπε τις πρὸς αὐτὸν ὅτι ἡ κυρία ἐπεθέμει νὰ τὸν ἴδῃ· ἀλλ' ὁ Πέτρος, μὴ ἀποκριθεὶς μηδ' ἐρώτησας κλν ποία ἦτο, ἐβάδισε βραδύτερον πρὸς περιεργάσθη, τὰς ἐχαιρέτισεν ἐν γένει ὄλας δι' ἐνός μόνου νεύματος, καὶ διέβη, εἰσελθὼν εἰς τὸ

ἐστιατώριον εἶδε τὴν εἰκόνα τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τὸσον ἐχάρη, ὥστε εἶπεν ὅτι μόνοι οἱ Γάλλοι εἶναι ἀξιοὶ τοιούτων φιλοφρονήσεων. Τοιαῦτα καὶ ἐτιπλείστα ἔλεγεν ὅτε, διαρκούντος τοῦ γεύματος, ἐζωγραφήθη. Ὀμίλει δὲ εὐκόλως τὴν τε Λατινικὴν καὶ τὴν Γερμανικὴν· ἀλλὰ καὶ τὴν Γαλλικὴν ἐνόει καὶ καλῶς θὰ ἠμύνησε δι' αὐτῆς τὰς ἰδέας του ὑπετίθετο ἑμῶς ὅτι χάριν μεγαλοπρεπειᾶς μετεχειρίζετο διερμηνέα.

Ἡ Παρευρεθὴ δὲ καὶ εἰς δίκην γενομένην ἐν τῷ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐμιλῶν κατέδειξε τὴν τιμὴν ταύτην, καὶ ἡ ἐπίσκεψις ἐσημειώθη εἰς τὰ πρακτικά.

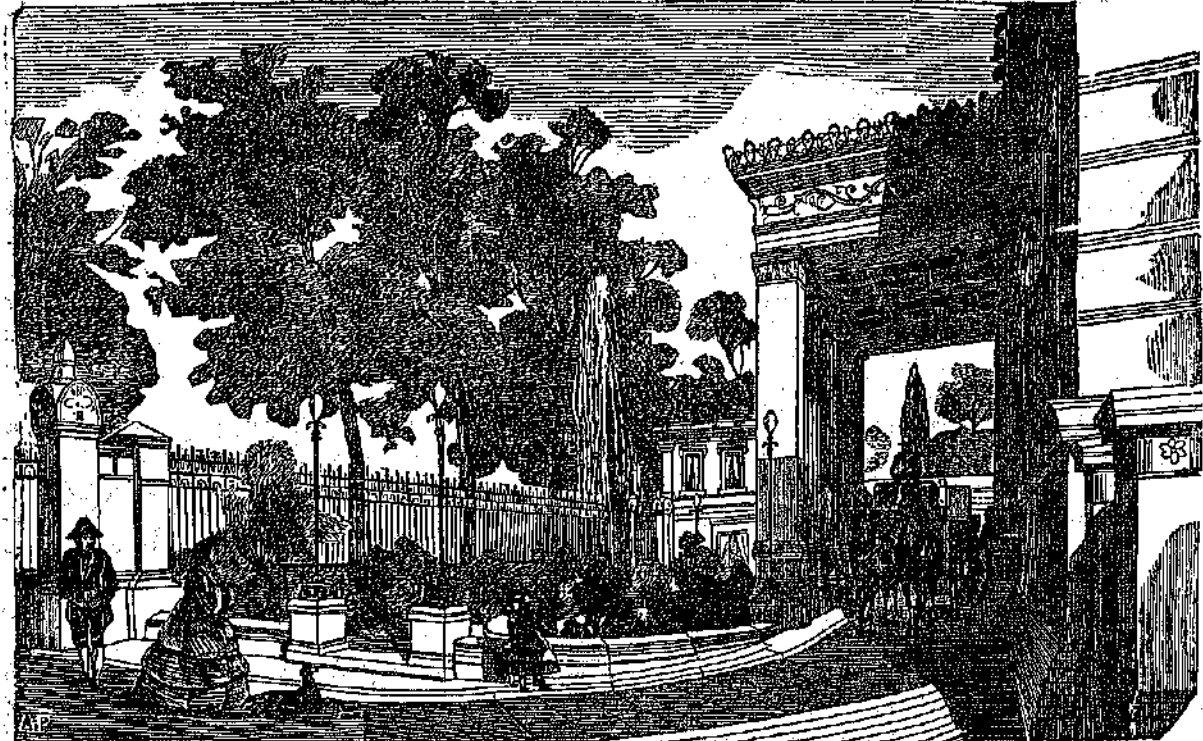
Ἡ φιλοφρονητικὴ ἐνδειξις ἡ πλέον πάσης ἀλλῆς καταβέβησα αὐτὸν, ὑπῆρξεν ἡ γενομένη ἐν τῷ νομισματοκοπέῳ. Ἀφοῦ περιεργάσθη καλῶς τὴν κατασκευὴν, τὴν δύνάμιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς χυμῆς ἠθέλησε νὰ κινήσῃ αὐτὴν μετὰ τῶν ἐργατῶν. Ὅποια δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀπορία του ὅτε εἶδεν ὅτι τὸ ἐκκοπὲν νόμισμα παρίστανε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἦτο ἐντελετέρον πάντων τῶν ἄλλων μεταλλίων τοῦ τσάρου. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον μέρος ἤρτερον αὐτῷ, διότι παρίστανε φήμην μεταβαίνουσας ἀπ' ἀρκτου εἰς μεσημβρίαν, καὶ ἔχουσαν ἐπιγραφὴν τὴν ἑαυτοῦ τοῦ Βιργιλίου: Vires acquirit eundo, ἦτοι δὲν παύει ἀποκτῶν νέας δυνάμεις. Ἐσημειώθη δὲ τὰς γνώσεις ὅσας ὁ τσάρου ἀπέκτα περιηγούμενος.

Ἡ ὁ βασιλεὺς προσέφερον αὐτῷ δύο τάπητας Γοβελινοῦς καὶ ξίφος ἀδαμαντοκόλλητον· ἀλλ' ἐκείνου μὲν ἐδέχθη, τοῦτο δὲ οὐχί. Αὐτὸς δὲ διένειμε πολλὰ μετάρια παριστῶντα τὰς κυριωτέρας τῶν πράξεών του καὶ εἰκόνας λιθοκολλήτους, καὶ ἐξήκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς τοὺς ὑπῆρέτας. Ἀνεχώρησε δὲ ἐκ Παρισίων τὴν 20 Ἰουνίου καὶ διευσθύνθη εἰς Σπᾶ, ὅπου ἀνέμενον αὐτὸν ἡ αὐτοκράτειρα.

(Ἐκ τῶν ὑπομνημ. τοῦ δουκὸς Richelieu.)

ΠΑΛΑΤΙΟΝ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΝΟΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ.

Ἐν τοῖς φυλλοδίοις 167, 169 καὶ 170 ἐδημοσιεύσαμεν ὀλίγας τινὰς εἰδήσεις περὶ τῆς Πομπηίας παραθέντες καὶ ἐννέα ἢ δέκα ἀπεικονίσματα ναῶν, οἰκῶν, κρητῶν, κλ. Ὁ ἀναγνώστης παραβάλλων τὴν κομψότητα τῶν κτιρίων τούτων καὶ τὸν πλοῦτον τῶν κοσμημάτων αὐτῶν, πρὸς τὴν ἀφελείαν τῶν κατ' ἡμᾶς οἰκοδομῶν, αἰτῖνας κατὰ τὸ ἀνετον μόνον μέρος ὑπερτεροῦσιν ἴσως τῶν ἀρχαίων, θὰ ἐθαύμασε βεβαίως πῶς ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις· χρόνοις μιμησῶς, ὅτε μετὰ τοσούτων αἰώνων ὠδίνας κατέστη ἐπὶ τέλους στειρὰ ἡ φαντασία, ἠμέλησε γὰ

Παλάτιον τοῦ πριγκηπος Ναπολεοντος.

κατήσῃ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τὰ ἔχνη τῆς ἀρχαίας ἐκείνης τέχνης τῆς Πομπηίας καὶ τοῦ Ἡρακλείου. Ἦν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς πρῶτος συνέλαβεν ὁ πριγκηψ Ναπολεὼν, καὶ, καθ' ἡ μανθάνο-

μάτων, ἐξειργάζουσαι διάφορα ἀντικείμενα καὶ μόλις αὐτῶν τῶν πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐγένοντο κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθος.

Μάχη Τιτάνων.

Ἐν τῶν παρατιθεμένων δύο εἰκόνας ἡ μὲν παρὰ τὸν πλάνα καὶ μέρος τῶν κινητῶν τοῦ παλαιούτου, ἡ δὲ τὴν μάχην τῶν Τιτάνων γεγραμμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου. Αἱ γραφαὶ τῶν γεισι-

« Ἡ Χλόη, λέγει ὁ ποιητής, εἶναι ἰσχυρότατη καὶ δαίμων, ἐπειδὴ θέλει νὰ φανῇ παρὰ τὴν ἀντροπότης, ἐπινοεῖ μυστικούς τῶν τρόπων. Παλλαπλασιάζει καὶ ποικίλλει τὰ ἐνδύματά της, ἐπισωρεύει

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ Κατὰ τοῦ γυναικείου ἐνδύματος. (Τίσις, ἴδι φυλλ. 192.)

Σύζονται τινες στίχοι λατινικοὶ ἀποφιδόμενοι εἰς τὸν νόον Κανίγκα κατὰ τοῦ πλάτους τῶν φουσταίων, καὶ ἔχοντες τὴν ἀξιοσημειώτον ταύτην ἐπιγραφὴν: Ὑπάρχει ἄρα ἕλιον εἰς δὲ δύναται νὰ σταθῶν τὰ ἐμψυχα ὄντα;

και στρογγυλίζει αυτά, δίδει εις αυτά αξίαν οίαν δεν έχουν και τα φουσκώνει με απαρύμιλλον επιδεινότητά. Τρίς τα κόκκαλα της φαλαίνης περιουκλώσει σφαιροειδώς το σώμα της, και τρίς σχοινίον τυλιγμένον διατηρεί την Ισορροπίαν του φουσκάνου και αναπτύσσει τας κυμαινομένας πτυχάς του. Τι ένδυμα φορείς, ω Κλόη; ποίος απέριττος κύκλος πέ περιβάλλει; Πόσον είσαι πλαστεν και γυγνυμένη; Αλλ', ω σύ κάτοικε τόσον μεγάλου φουσκάνου, πόσον είσαι μικρά όταν εξέρχεται από ταύτην την κατοικίαν σου!

» Αξιοθνήσκωτος τρώντι η έκρηκσις, κάτοικος φουσκάνου!

» Τα κένυστρα πήρημασιν μεταξύ του 1789 και 1849 έτους, αλλ' η μετά ταύτα αναπάνθισ των υπήρξεν ακάτασχέτως προοδευτική επί τάλους ιδού αυτά επί θρόνου καθήμανα και ακήπτρον κρατούντα. «Οτι αι πάνιναι αυτά σφίξρι είναι και άσχημοι και παράλογοι, ότι είναι και έπικλυδουοι, ότι εύκόλως γίνονται παρανάλωμα του πυρός καταπλέγουσαι και τής φορούσας, ούδεις αντιλέγει. «Οτι δέ είναι δυσχερές να περιπατή τις φυλακισμένος έντός βαρελίου, και τοϋτο ούδεις άρνείται. Και σημασιώτεον ότι το όμολογούσι και αυτά αι γυναίκες. Διά τί λοιπόν περιβάλλονται με τοιαύτα γελοία παραπήματα; Διά τί; . . . διότι πρέττουσι θυσίαν, απόρροιαν αληθοϋς ήρωϊσμού. Δεν είναι άλλως ότι η γυνή είναι, ως λέγει αναίσθητος τις της έκκλησίας πατήρ, ζωον φιλόκοσμον. Η μεγάλη των γυναικων άρετή είναι η άνθραία. Άγαπώσι να ένδύωνται άσχημα. Λατρεύουσι τα άνάμικτα και άπυνάμοστα και πολυποίκιλα χρώματα, τα χρώματα όσα τας άσχημίλουσιν. Από καταβολής κόσμου αι γυναίκες έδειξαν ακάθεκτον κλίσην εις το να γίνωνται άσχημοι. Βάν ποτε, ως ανέβη πρό τινων έτών, η τύχη το έφερε να σεβασθώσι την φυσικήν άρμονίαν και τας αναλογίας του αληθούς έραίου, δεν ήτύχασαν έως ου έπανορθώσωσι το ακούσιον τοϋτο λάθος. Από το άπλοον και εδωχημικον ένδυμα το όποιον έφάρου περι το 1790 έτος, επήδησαν εις το άνένδυτον εκείνο ένδυμα, εις τον ύρασμένον άντρα, ως λέγει ο Πετρούσιος, εις το διαφανές εκείνο νέφος από το όποιον περιβαλλόμεναι αι τότε γυναίκες εξήγειοναν και ύπεδούλωναν τούς πατέρας μας. Τα άσχημότερα κεφαλοδέσματα διεδέγηθησαν την καθ' Ελληνίας γύνυμωσιν της κερφαλής, ο τύπος της μέσης έγενεν άφαντος, το πόμα μετεβλήθη εις θήλην, και κυκλοειδές τεμάχιον χάρτου έτέθη επί της κεφαλής. Το δε χάρτινον τοϋτο τεμάχιον σήμερον μόν πλατώνεται, αύριον στενεύεται, φορτώνεται με κορδέλας, με άνθη, με φρούτα, με θάμνους, με πτηνά, με πετρέα, με βέτους, με στάχεις, με μαλλία, με ύάλου, και λαμβάνει πέν άσχημον σχήμα. Σήμερον όμοιάζει καρβουνοθήλην άγγλικήν, αύριον τυχάνιον, και έλλοτε μισαστήριον, κοφίνιον, θόλον, προστέγαγμα έργατηρίου, δίφρον, σιαδισκην, πτυάριον η σωλήνα. Ένιοτε δε και έπλατόνην έκατέρωθεν και κατέλειπε την γυναικείαν κεφαλήν ως τα πλατέα εκείνα δέρματα με

τα όποια περιβάλλονται οι όφθαλμοι των ίππων ίνα μη βλέπωσι μήτε άριστερά μήτε δεξιά. Και όμως δεν έπαυσαν βλέπουσαι πανταχόθεν. Άφου πρώτον εξαμήλωσαν και έστένευσαν το μέτωπόν των κατά τον Έλληνικόν τρόπον, και το έκείασαν ως πάλασι εις αυτοκράτειραι της Ρώμης με μυριάδας μυριάδων βουστρύχων, ματέβησαν εις άλλην, έναντίαν μέθιδον, καθ' ην άνελευσαν άσπλάγγχιος την ιδίαν αύτων κήλην προς την κορυφήν, κατά τον Κινεζικόν, ως έλεγον, τρόπον. Ο τρόπος δέ οϋτος ήτον ο πάντων δυσειδέστατος, και, κατ'εμέ, απ'αιώνος δεν έπρόσφερε τις εις την πατρίδα η τον υίον της Άφροδίτης θυσίαν τόσω σκληράν ως αύτην, εις την όποιαν καθυπέβαλλον έαυτάς αι γυναίκες δια να γίνουσαι άσχημότεραι. Άνυφούμεναι τότε αι όφρυς των έσυχρότου διαγώνιον γραμμην έν μέση τού μετώπου, οι όφθαλμοι γυρλωμένοι και τενωμένοι εξήκοντι βλέμματα έτεροπλανή, έκστατικά και τρομαρά, το στόμα δεν έμειδία πλέον, το δέρμα έστερείτο της δρόσου του, αι παρειαι έκοκκινίζον καθ' ύπερβολήν, και το ήθος έγινετο ταλμηρόν συνάμια και άγριον.

» Αλλ' εις ποίαν θυσίαν δεν ύποβάλλεται η γυνή πάσης κλάσεως και παντός αιώνος όταν θέλη να έλευσθ ην άγάπην των άλλων; Αι γυναίκες της Βρισθων δια να γοητεύσωσι τούς ένδρας των, φουρούσαι σωλήνας τυχάνιων μαυροκιτρίνουσ τας είδον ιδίοις όφθαλμοις. Και τί δεν κάμνει μια γυνή δια να συμμορφωθ η με τα ήθη, να μαντεύσ η τας κλίσεις και να εύχρηστήσ η τας όρέξεις μας; Άγαπώμεν τα πλούτη, ιδού αύτη γίνεται πλουσία, άγαπώμεν την πολυτέλειαν, εύχαριστωσ θυσιάζει το κάλλος της εις πολυτέλειαν αποτρόπαιον, άγαπώμεν τα γελοία, εύθης και αύτη, αναζητούσα έξοχον και διαρκή λαμπρότητα, γίνεται κίτριον. Δεινόν τρώντι ο συρμός.

» Οϋτε θέλω, οϋτε δοκιμάζω να γράψω, αλλ' οϋτε προτρέπω άλλον να γράψ η την φιλοσοφίαν του συρμού. Είμαι άπλοϋς παρατηρητής. Δεν νομίζετο ότι ο συρμός έπιτρέπει σήμερον και εις άνδρας και εις γυναίκας, μάάλιστα τούς νεωτέρους, να ένδύωνται άλλοκότως. Οι άνδρες φορούσιν ένδύματα γυναικεία, πλατέα, κυματιστά, μόλις προσκολλώμενα εις το σώμα, οι λαιμοδέται των όμοιάζουσι σχοινία κομβοδεμένα, εις τα μανίκια των ετχωρεί εύκόλως ο άνεμος, και συχνά πυκνά τούς προξενεί στηθοκατάβρου και γρίππην, τα έπανοφορία των είναι πλατύτατα ως τα των γυναικων, και, το νοστιμότερον, τα φέρουσιν, οι κύριοι άνδρες δηλαδή, κομφεούμενοι, διαθρυπτόμενοι και έκλυτοι ως να ειργάσθησαν τρεις η τέσσαρας αιώνας εις τα σκοτεινότερα μεταλλικά της Σιβηρίας. Αι δέ γυναίκες, αύται οικειοποιούνται τα ένδύματα των άνδρων. Άγαπώσι το μεγαλοπρεπές, το αξιοπρεπές, το έμβριθές, εις τα τερατώδη φουστάνια των προσκολλώσι βίβτας, κομβία τρισμέγιστα, ύποδήματα και γαλέκια λευκά, μερικιά δέ και σιγαρίζουσι, και έκπαλνύουσαι την τραχηλίαν του ύποκαμίσου εις τούς ώμους των,

φαίνονται ως άθωα παιδιά. Τις ήξέυρει, πιθκνόν μίαν ήμέραν να την αναβιβάσωσι και έως εις τα ύψη των, μιμούμεναι τον αρχηγόν της θρησκείας των Μορμόνων. Το βράδιμα των είναι βραύ, και όταν άπαντάσι γνώριμον καθ' όδόν, μεταβαλίνουσι από το έν εις το άλλο πεζοδρομίον δια να τον ήμιλήσωσι, και αποσπώσι σχεδόν σπρίγγουσαι την χείρά του η φωνή των γίνεται χοντρή, και δια μυρίων προσποιήσεων παρ' άλλων να εξαφανίσωσιν όλην την γυναικείαν χάριν, και να προσεγγίσωσι την άνδρικήν γενναιότητα. Δεν είναι πλέον γυναίκες, αλλά δεν είναι οϋτε άνδρες, ίσως όμως γίνωσιν έντός άλλων. Έν τοσούτω οι νέαι, κατά το ήμισυ γυναίκες, συναμιλλώνται με τας γυναίκας, τας κατά το ήμισυ άνδρας. Πόσον τοϋς κατανοστιμαύουμαι όταν τούς βλέπω! Ο νέος προσποιείται καθ' όλα τον αδιάφορον λέγει ότι τα πάντα τού προξενούσιν άδιάδια, ενώ αύτός γίνεται προς τούς άλλους άηδής, και προσθέτει ότι δεν συνέλαθε ποτε, οϋτε θ έ συλλάθ η πάθη. Καταφρονεί, αλλά τί; και αύτης άγνοεί. Μικρά γραμμη σαρκαστική, ρυτίδες πρόωρον διακρίπτουσι την όμολότητα των παρειών του έκατέρωθεν του στόματος, και από τα χείλη του κρέμαται επίγραμμα. Και άγνοεί μόν τι να χλευάσ η, θά χλευάσ η όμως πάντοτε κάτι τί. Έπειδή δέ δια να στυριόσ η πρέπει να κερφαλή, και επειδή η ανέμια είναι επίτονος, προσμένει πάντοτε, και η προιμένοσα χλευή συνάπτει όλην την γραμμην και πολυπλασιάζει τας ρυτίδας. Αλλ', ω καλέ μου νέε! πόσον προτιμότερον ήτον να είχες πάθη παρ άδυναμίας! Και σεις, κύριε, καλήτερα ήτον να είχατέ τινας άδυναμίας, παρ να γίνεσθε άνδρες παρ φύσιν χωρίς μάάλιστα έλπίδα έπιτυχίας. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Giornale dall'assedio di Costantinopoli 1453 di Nicolo Barbaro. P. V. Corredato di note e documenti per Enrico Cornol. Vienna. Libreria Tendler et Comp. 1858. «Παι' κ' Ημερολόγιον της έν έτει 1453 πολιορκίας της Κωνσταντινουπόλεως, υπό Νικολάου Βαρβάρου Ένεσού πατριάρχη ή προστέθεισαν σημειώσεαι τε και έγγραφα υπό Έφέντου Κορνέτου. Έν Βιέννη, 1856. (Είς 801. έν σελίδ. 82.)

» Αρθρον Α'.

Ο Νικόλαος Βάρδαρος, εύπατριδης Βγενός, έβρεθείς έν Κωνσταντινουπόλει κατά την άπαισίαν έκαίνην πολιορκίαν και άλωσιν της βασιλίδος των πόλεων, και μεταχών, ως λέγει, του πολέμου, συνέταξε το ανώτερον ήμερολόγιον α τη ίδια χείρι, περιγράφας και έκάστην ήμέραν πλάσας τας μάχας όσας συνεκρίτησεν ο Τούρκος έν Κωνσταντινουπόλει, έως της ήμέρας καθ' ην έέλω υπό του βριθύτος δε-

σπότου Τούρκου, διότι εύρέθη έν Κωνσταντινουπόλει ότι έέλω, και έγγραφε κατά τάξιν τα πάντα, κυριευθείσης ταύτης την 29 Μαΐου ήμέραν Τρίτην περὶ την αύγην του 1853 έτους. »

Περὶ τήν άρα το ήμερολόγιον του Ν. Βαρβάρου αϋτόππου της πολιορκίας και της άλλώσεως της άτυχούς των Έλλήνων βασιλευσούσας, εις και έγγραφα μάλλον ύπερ των τότε έν Κωνσταντινουπόλει Ένεστων. Και δεν περιέχει μόν, πλην λεπτομερειών τινων, άγνωστα γεγονότα, είναι όμως κατά τοϋτο έξωσιν αναγνώσεως, καθόσον έξιτορει ιδίως και περιστατικώς τα καθ' έκάστην συμβάντα.

Ο συγγραφεύς άρχεται διηγούμενος την αίτίαν δι' ην εκηρύχθη ο μεταξύ Έλλήνων και Μωάμεθ πόλεμος, βίβαιοι δέ ότι αίτια υπήρξεν η άνέφερσις του κατά το στενον των Άσμοάτων φουρλιον, του περιέχοντος, κατά μόν την Ν. Βάρβαρον 14 πυργους, κατά δε τούς ήμετέρους Φραντζήν, Δουκην και Καλκοκονδύλην τρεις ισχυρούς, τούς δύο μόν χερταίους τον δε έτερον κατά θήλασσαν. Και κατ' αρχήν μόν η έν Κωνσταντινουπόλει έξουσία, άσθενής οϋτα, έφείστο ύπρηκειώς, και πρέσβεις έπεμπε συνεχώς προς τον μέλλοντα κατακτητήν ότι έμωσ, μετά το τέλος της οικοδομής, έκαρατόμησεν οϋτος, δύο των πρέσβων (1), ο πόλεμος κατέστη αναπόφευκτός.

Αι ιατά του Βυζαντίου πρώται στρατιωτικη άποστολή έγένοντο τον Φεβρουάριον του 1453 έτους. Έπειδή δέ μεγάλως υπήρξεν άνάγκη σύμμαχων, ο αυτοκράτωρ έζητήσεν έν τη Άγία Σοφία παρ' αυτού έν Γαλατξ βάλου της Ένετίας να συντελέσ η εις το να μείνωσι προς ύπεράσπιαν της πόλεως αι κατά τόχην εύρεθείσαι έν τή λιμίνι πέντε Ένετικαι τριήρεις (έμπορικαι). Ένταύθα ο συγγραφεύς διηγείται δια μακρόν τας συσκέψεις του βάλου μετά του αυτοκράτορος και των άλλων εύπατριδων Ένετων των συκροτούων το δωδεκαμηνές συμβόλιον, τούς έμπούμους αυτών άγίως έπως μη άναχωρήσωσιν αι τριήρεις, την αντίστασιν των πλοιάρχων και επί τέλους την συνάψιν τούτων, μετά πολλας του αυτοκράτορος ύποσχέσεις, όστις όμως, κατ' φραγκζήν προσέταξεν να και αύται μείνωσιν εις συνδρομήν της πόλεως. »

Και οϋτοι μόν υπήκουσαν όρκισθέντες να μη άναχωρήσωσιν άνευ άδείας του αυτοκράτορος. Αλλα όμως πλοια των αριθμούν επτά έδραπέτευσαν δια νοκτός την 26 Φεβρουαρίου.

Κατά τον συγγραφέα, το άσθενέστερον της πόλεως μέρος ήσαν τα βυζάλεια, διότι έστεροϋντο και τάφρων και πάσης άλλης όχυρώσεως. Οθεν ο αυτοκράτωρ παρεκάλεσε τον Γαβριήλ Τριδικάνιον, α τον των Ένετων τριήρων καπιτάνιον, ο ως όνομάζει αυτον ο Φραντζής, να όχυρώσ η το άσθενές τοϋτο μέρος, και οϋτος έλλθών μετά των πληρωμάτων περιετήφρυσεν τα άνάτορα, παρόντος και του αυτοκρά-

(1) Τη φύσιν των πρέσβων ούδεις των άνωτέρω τριών ιστορικών άναφέρει αίτίαν δε του πολέμου λίγουσ την έν κρηβάταις σφαγήν.

όντα ἐσκηνωμένον παρὰ τὴν πόλιν τοῦ Ἁγίου Ρωμαιοῦ. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ λιμεναρχοῦ προδίδται σκύλοι Γενουήσιοι εἶπον αὐτῷ: Κύριε λιμεναρχα, ἀπόψε δὲν θέλετε καταρθῆσαι μόνον, ὅτι ἐπιθυμῶμεν, ἀλλ' ἂν ἀναβῆτε τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλην νύκτα, ἡμεῖς οἱ ἐν Περαιᾷ Γενουήσιοι θέλομεν συμπράξει μεθ' ὑμῶν ὅπως ἐμπροσθὴν ἐστώχωτερον ὁ στόλος. Ὁ λιμεναρχὴς ἀκούσας τὴν πρότασιν ταύτην συγκατατίθει νὰ ἀναβῆ τὸ πρᾶγμα, καὶ γενομένης ἡμέρας οἱ Γενουήσιοι, ὄντες ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῶν Τούρκων, ἦνοιξαν μίαν τῶν πυλῶν τῆς Περαιᾶς, καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Τούρκον νέον τινα καλούμενον Φαϊούζην. Ὁ Φαϊούζης οὗτος ἐλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ δεσπότη τοῦ τῶν Τούρκων ἀγγέλλει αὐτῷ ὅτι τὴν παρελθούσαν νύκτα οἱ Ἐνετοὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ καύσωσι τὸν στόλον τοῦ. Ὁ δὲ δεσπότης τῶν Τούρκων ἀκούσας ταῦτα εὐχαρίστησε κατὰ πολλὰ τὸν ἀπεσταλμένον τῆς Περαιᾶς, καὶ τὸν ἐπέστειλεν ὀπίσω εἰς Περαιάν. Καὶ ἀναχωρήσαντος τούτου ἐπεμψεν ἀμέσως ὁ Τούρκος πολλοὺς πυροβολοφόρους στρατιώτας εἰς τὸν στόλον τοῦ, τοποθετήσας καὶ δύο καννόνια κατὰ τὸ παράλιον, ὡς καὶ δύο ἕτερα πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ λιμένος ἐν ᾧ ἦσαν τὰ Τουρκικὰ πλοῖα. Ἦτο δὲ ὁ λιμὴν οὗτος πανταχόθεν ὠχυρωμένος οὕτως ὥστε τὰ πλοῖα ἦσαν ἀσφαλῆ. Τισαύτης προδοσίας κατέστησαν ἔνοχοι οἱ ἐπικατάρτατοι Γενουήσιοι τῆς Περαιᾶς, ἀντίρται τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Τὴν 28 ἀπεφασίσθη ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ πυρποληθῇ ὁ στόλος τοῦ ἀπίστου Τούρκου: δύο δὲ ὥρας ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἐν ὀνόματι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐκινήθησαν τὰ δύο πλοῖα τὰ πανταχόθεν περιβεβλημένα διὰ σάκκων μαλλίου καὶ βυμβυκίου, συντροφειόμενα καὶ ὑπὸ τῆς γαλεόττας τοῦ μισσέρ Γαβριὴλ Τριβιζάν καὶ τῆς γαλεόττας τοῦ μισσέρ Ζαχαρίου Γριόνη τοῦ ἱππότη, ἀμφοτέρων καταδρομῶν, καὶ ὑπὸ τριῶν γουστῶν ἐξήκοντα καὶ τεσσαράκων ἐδωλίων ἐκάστης, ὀπισθευσῶν ὑπὸ τῶν τριῶν κυβερνητῶν τῶν γαλεοτῶν τῆς Ρωμανίας μετὰ τῶν πληρωμάτων αὐτῶν. Ὀνομάζοντο δὲ οἱ κυβερνηταὶ οὗτοι Σιλβεστρος Τριβιζάν Νικολάου, Ἰερώνυμος Μοροζίνης Βερνάρδου καὶ Ἰακώβος Κόκος ὁ μέγας.

Ἀπλίσθησαν δὲ καὶ ἐκὰνὰ βρυγαντζεῖα ὑπὸ τῶν κυβερνητῶν τῶν πλοίων ἐντός δὲ αὐτῶν ἔθεντο πίσσαν, ἀσφαλτον καὶ πυρίτιδα καννονίων, ὅπως ἀνάψωσι καὶ βίψωσι αὐτὰ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου. Ἐδόθη δὲ πρόσταγμα νὰ υπάγωσι πρῶτα αἱ τριήρεις πρὸς ἀποκλεισμόν, ὡς δυνάμεναι ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς βολὰς τῶν καννονίων. Ἀλλ' ὁ ταλαιπώρος μισσέρ Ἰακώβος Κόκος, γενναῖος ὢν, ἠθέλησε νὰ ἐπιπέσῃ πρῶτος κατὰ τοῦ στόλου ὅπως ἀποκτήσῃ τιμὴν ἐν τῷ κλάμῳ τούτῳ. Καὶ ὅτε ἐφθάσεν εἰς τὸ μέσον τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, οἱ Τούρκοι ἐκαννονοβόλησαν ἀλλὰ δὲν τὸν ἐβλάψαν τότε ἐκαννονοβόλησαν καὶ δευτέρου καὶ διεπέρασεν τὴν γουστῶν εἰς τὸ μέσον ἀπὸ τῆς μιάς εἰς τὴν ἄλλην πλευρᾷν, ὥστε, οὔτε δέμα Πάτερ

ἡμῶν προφθάσας νὰ εἴπῃ, κατεποντίσθη μεθ' ὄλων τῶν ἐν αὐτῇ. Ἰδόντες οὖν οἱ ἡμεῖς ὅτι ἐβυθίσθη τὸ πλοῖον, ἐλυπήθημεν σφόδρα ἀλλὰ νὰ δώσωμεν βοήθειαν τρόποσ οὐδεὶς. Οἱ κυριώτεροι τῶν πινυγόντων εἰσὶν οἱ ἐξ ἡς ὁ διευθυντὴς Ἰακώβος Κόκος, ὁ ἐκ Κερκύρας Ἀντώνιος. . . . κωπηλάται δὲ ἐβδομήκοντα καὶ δύο. Πάντες οὗτοι κατεποντίσθησαν μεθ' ὀλοκλήρου τῆς γουστῶν, καὶ πάντες ἐπνίγησαν ὠδὸς συγχωρήσοι αὐτούς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ συνοδεύουσαι τὴν καταποντισθεῖσαν γουστῶν γαλεότται δὲν παρετήρησαν τὸ συμβάν, προέβαινον μαγόμεναι καὶ νομίζουσαι ὅτι παρηκολούθουν τὴν γουστῶν. Καὶ ὄντως ἦτο ἀδύνατον νὰ ἴδωσιν αὐτῶν βυθισθεῖσαν ἐν μέσῳ τοσοῦτου καπνοῦ καννονίων καὶ πυροβόλων καὶ τοσοῦτων ἐκατέρωθεν κρυγῶν. . . . Προχωροῦσης δὲ τῆς γαλεόττας τοῦ μισσέρ Γαβριὴλ Τριβιζάν, αἶφνης οἱ σκύλοι ἐκείνοι Τούρκοι ἐκαννονοβόλησαν δις, καὶ προσβαλόντες κατὰ μέσον τὴν ρηθεῖσαν γαλεότταν τὴν διεπέρασεν ἀπὸ τῆς μιάς εἰς τὴν ἄλλην πλευρᾷν ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβρέθησαν κάτω δύο τραυματῆται, ἐκλείσαν ἀμέσως τὰς ὀπὰς ὥστε ἡ γαλεόττα ἐμείνεν ἐπιπλέουσα ἐβυθίσθη ὁμοίως κατὰ τὸ ἡμισυ, καὶ καταβαλοῦσα πᾶν δυνατὸν ἐπανήλθεν εἰς τὸν σταθμὸν τῆς. Ἰδοῦσαι αἱ ἄλλαι γουστῶν, αἱ μέλλουσαι ν' ἀποκλεισῶσι, τὸ συμβάν τοῦτο, ἀπεφάσαν νὰ ἐπανελάθωσι καὶ νὰ μείνωσιν ὅπου ἦσαν καὶ πρὶν, ὥστε ὁ σκοπὸς ἡμῶν τοῦ νὰ βλάψωμεν τὸν ἀπίστον ἐχθρὸν ἐμείνεν ἀνεκτέλεστος. Ἄγω ἡμῖν μάλιστα, ὅτι νίκησας ὁ Τούρκος τὴν νίκην ταύτην, καὶ βλέπων ὅτι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐκλαίμεν καὶ κατεθλιβόμεθα διὰ τοῦς ταλαιπώρους πινυγόντας, Θεὸς συγχωρήσοι πάντας, καὶ ὅτι πολλοὶ ἐκλαίον ὑπὸ τοῦ φόβου μὴ συλλάθωσιν ἡμεῖς οἱ Τούρκοι κατὰ τὴν νίκην ταύτην μετὰ τοῦ στόλου αὐτῶν, ἐάν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπολεῖ ἐφοδόν, ἠθέλεν ἀναμφιβόλως ἀχμαλωτίσει ἡμᾶς κατὰ τὰ ὄχλασσαν καὶ ξηρᾷν, ὡς ἐπιδοθέντας πάντας ὑπὸ φόβου εἰς φυγὴν. . . . Πλὴν τί ἐπραξάν οἱ ἀπίστοι ἐκείνοι; διευθύνθησαν μετὰ τῶν ἐβδομήκοντα δύο γουστῶν κατὰ τῶν δύο πλοίων τῶν περιβεβλημένων διὰ σάκκων μαλλίου, καὶ τὰ ἔβαλον καθ' αὐτὸ εἰς τὴν μέσην αὐτὰ δὲ τὰ ταλαιπώρα ἀνέμενον βυθίαιαν παρ' ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, πλὴν ἦτο τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον, διότι ἦθελον ζωγήσει ἡμᾶς αἱ γουστῶν τῶν Τούρκων. Ἰδόντες οἱ Τούρκοι τὸν κίνδυνον τοῦτον ἀπεφάσαν νὰ ὁρμήσωσι μετὰ τοῦ στόλου, καὶ ἐλθόντες περιέβυσαν τὰ δύο πλοῖα, καὶ συνήψαν τρομερᾶν καὶ κρατερᾶν μάχην. Τοσαῦται δὲ ἦσαν αἱ κραυγαὶ τῶν σκύλων ἐκείνων, ὥστε ἐφάνητο τῇ ἀληθείᾳ ὅτι ἦτο αὐτὴ ἡ κόλασις τουφεκία καὶ βέλγη ἐπιπτον ἀγαριθμητα, καννόνια καὶ ζαροσταῖαι (6) πολλὰ. Ἀυτὴ ἡ δεινὴ καὶ στυγερὰ ναυμαχία διήρ-

(6) Zaratiane. Ἰδοὺ πᾶς ἐρμηνεύσει τὴν λέξιν ταύτην τὰ λεξικά: «Mazza lingua di legno perforata a canna, per cui a forza di fiato si spinge colla bocca una palla di terra per tirar agli nocelli.» τοιοῦτου εἶδους ὄπλι καὶ σήμερον ὑπάρχει οὐκ ὀλίγη. Νομίζομαι ὅμως ὅτι μεγάλως ἀίματιοχητὴς πράξει δὲν εἶναι οἱ αὐτοὶ οὗτοι.

ἔπεσε τοῦλάχιστον ὄραν μίαν καὶ ἡμισίαν, καὶ οὐδέτερον τῶν μερῶν ἐνίκησεν. Ὁ μὲν ἡμέτερος στόλος ἐπανήλθεν εἰς τὸ ὁρμητήριόν του, αἱ δὲ ἐβδομήκοντα καὶ δύο γουστῶν εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην οὐδὲν ἄλλο συνέβη οὔτε κατὰ ξηρᾷν οὔτε κατὰ θάλασσαν μόνον, πολλὰ χερὰ ἐγένοντο ἐν τῷ Τουρκικῷ στρατοπέδῳ διὰ τὴν βύθισιν τῆς γουστῶν τοῦ μισσέρ Ἰακώβου Κόκου. Συνέβησαν δὲ ταῦτα ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ Γενουηνοῖων προδόντων τοὺς χριστιανούς ὅπως φανῶσι φίλοι τοῦ δεσπότη τοῦ τῶν Τούρκων (7). Πολλὰ ἡμεῖς περὶ τούτων ἐκτοτα καθ' ἡς τὰ δύο μέρη ἀκροβαλοῦντο, λέγει ὁ Βάρβαρος: τὸ τεῖχος διαβρηννύμενον πολλὰχρὸ ἐπεσκευάσθη μετὰ πολλῆς σπουδῆς ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει, ἐργαζομένων πρὸς τοῦτο α καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδιῶν καὶ γερόντων καὶ ἱερῶν καὶ πάντων ἐν γενεῖ. Ἀλλ' ἤρξαντο νὰ πᾶσχωσιν ἐνδεῖαν τροφίμων καὶ μάστιχα ἄρτου καὶ οἴνου, καὶ «παντός ἄλλου ἀνγκυαίου εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου.»

Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, βλέπων ἐν τοσοῦτῳ ὅτι οὐδέμια βοήθεια ἤρχετο παρὰ τῶν Ἐνετῶν, ἐξάπέστειλε πλοῖον εἰς τὸ Ἀίγαῖον ἵνα ἀπαντήσῃ τὸν στόλον αὐτῶν, καὶ προτρέψῃ νὰ ἐλθῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ πλοῖον ὁμοίως ἐπανήλθεν ἀπρακτον μὴ ἐβρῆν τὸν στόλον. Ἐτότε ὁ γαληνότατος αὐτοκράτωρ ἤρξατο ὀδύρεσθαι, διότι οἱ Ἐνετοὶ δὲν ἐπτελλον αὐτῷ βοήθειαν καὶ τοῦτο βλέπων ἀπεφάσισε νὰ ἀναθέσῃ αὐτὸν εἰς χεῖρας τοῦ φιλιανθρώπου Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μακρῆς αὐτοῦ Μαρίας, καὶ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ προστάτου τῆς πόλεως, ὅπως φρουρήσωσι τὴν πόλιν, ἀφοῦ σύμπαρ τὸ χριστιανικὸν πλῆρωμα δὲν ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν κατὰ τοῦ ἀπίστου Τούρκου ἐχθροῦ τῶν χριστιανῶν.

Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι ἐν τῷ εὐαρίθμῳ τῶν χριστιανῶν πλοῖα ἔκειτο μετὰξὺ δύο ἐχθρικῶν στόλων, μετὰξὺ τοῦ ὑπερνευλιανθίνου καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ πρὸς τὸν Βόσπορον, ἐνθὸς ὁ ἐχθρὸς ὅτις καννόνια ἐπὶ τῶν ὑψιμάτων τῆς Περαιᾶς ἐξεσφραδύνει ὑπερήγους λίθους κατὰ τῶν χριστιανικῶν (ἐμέτρησαν 212 ὢν ἕκαστος ἐξύγιζε λίτρας ὑπερδιακοσίας), ὁμοίως τοσοῦτον ἐφοβεῖτο ταῦτα ὥστε οὐδὲν γενναῖον ἐπεχείρησε κατ' αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ αἱ κατὰ ξηρᾷν ἀπόπειραι αὐτοῦ ἀνδρείως ἀπεκρούοντο. Μετὰ πενήκοντα χιλιάδων καλῶς παρεταγμένων ἐπέπεσε τὴν 12 τοῦ Μαΐου κατὰ τῶν βασιλείων, καὶ τοσοῦτῳ ἀνέτρεψε τὸ τεῖχος ὥστε πάντες ἐρόνουν ὅτι ἤγγικε τὸ τέλος τῆς πόλεως. Καὶ ὁμοίως οὐδὲν ἐγένετο, διότι δὲν εἶχεν ἔτι φθάσαι, κατὰ τὸν

Βάρβαρον, ἡ ὥρα τῆς ἐκπληρώσεως τῆς προφητείας ἐκείνης τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, προλεγοῦσης ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν θέλει πέσει εἰμὴ ὅταν ἀνατελεῖ σκοτεινὴ κατὰ τὸ ἡμισυ ἡ σελήνη.

Ἀπὸ τῆς 16 Μαΐου οἱ Τούρκοι ἤρξαντο νὰ κατασιεῦάζωσιν ὑπονόμεους, ἢ ὀρύγματα ὑπὸ γῆν, ὡς λέγει ὁ Χαλκωνοδόβλης, ἢ, ὁμοίως ἀνακαλύπτοντες εἰ ἐν τῇ πόλει ἀνέτρεπον φονεύοντες καὶ πολλοὺς τῶν ἐναντίων. Τὴν δὲ 18 κατασκευάσαν διὰ νυκτός, ἐντός ὥραν 4, ἐπέτολιν τοσοῦτῳ μεγάλῳ καὶ ἐντεχνῶν καὶ φόδερᾷ, ὥστε καὶ ἐπὶ ἕνα μῆνα ἐργαζόμενοι οἱ ἐν Κωνσταντινούπολει χριστιανοὶ δὲν θὰ κατασκευάζον αὐτήν. Ἰδόντες τὸ πρῶτὸ οἱ φρουροὶ τὴν ἐπέτολιν εἰδοποιήσαν τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις ἦλθε μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν ἀξιωματικῶν (cum tutta la sua baronia) ἵνα ἴδῃ τὸ ἀξιοθαύμαστον ἐκεῖνο πρᾶγμα. Ἄμα δὲ ἰδόντες αὐτὸ ἐμείναν πάντες ὡς νεκροί. . . . Ἐνταῦθα ἔπειτα περιγραφή τῆς ρουβρᾶς ἐπιστολέως, ἣν περιγράφουσι μετὰ λεπτομερείας καὶ οἱ Βυζαντινοί.

Τὴν 19 ἔστησαν γέφυραν α οἱ πάσης ἀσεβείας πεπληρωμένοι κακοῦργοι Τούρκοι, μετὰξὺ Περαιᾶς καὶ Βυζαντίου.

«Τὴν 22, τὴν πρώτην ὥραν τῆς νυκτός, ἐφάνη θάυμαστον σημεῖον ἐν οὐρανῷ, καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἄξιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως αὐτοκράτορα Κωνσταντίνον ὅτι ἤγγικε τὸ τέλος τῆς ἀξίως βασιλείας αὐτοῦ: ἔπειτα καὶ ἐγένετο. Ἰδοὺ δὲ ὁποῖον ἦτο τὸ σημεῖον τοῦτο: τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο, τὴν μίαν ὥραν τῆς νυκτός, ἀνέτειλεν ἡ σελήνη, μέλλουσα σήμερον νὰ ἐχθῇ τὸν κύκλον αὐτῆς. Ἀνατείλουσα ἡ σελήνη αὕτη ἔπρεπε νὰ ἀνατελεῖ ὀλοστρόγγυλος, ἀλλ' ἡ σελήνη αὕτη ἀνέτειλεν ὥσελ ἦτο τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἐφάνητο ὀλίγον, καὶ ἦτο ὁ ἀήρ γαλήνιος ὡς κρῆσταλλον καθαρὸν καὶ διαγῆς. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον διήρκεσεν ἡ σελήνη περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας, καὶ ἔπειτα μικρᾶν κατὰ μικρᾶν ἀνελάμβανε τὸν κύκλον τῆς, ὥς οὐ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς νυκτός συνεπληρώθη ὁ κύκλος αὐτῆς. Ἰδόντες ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ καὶ οἱ ἔθνικοι τὸ θαυμαστὸν τοῦτο σημεῖον, ὁ μὲν αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατεπόθη ὡς καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ τοῦτο διότι οἱ Ἕλληνες εἶχον προφητεῖαν λέγουσαν, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν θέλει ἀπολεσθῆ ἐν ὄσῳ ἡ σελήνη δὲν δείξῃ σημεῖον ἐν οὐρανῷ κατὰ τὸν κύκλον τῆς, καὶ ἐκ τούτου ὁ φόβος τῶν Ἑλλήνων: οἱ δὲ Τούρκοι ἐχάρησαν χερᾶν μεγάλην σφόδρα διὰ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὑπολαβόντες ὅτι ἀναγγέλλει αὐτοῖς νίκην ὑπερ καὶ ἦτο ἀληθὲς (8).

(8) Περί τοῦ σημείου τούτου δὲν ὁμιλοῦσιν οἱ Βυζαντινοί. Ὁ δὲ Φραντζῆς λέγει ὅτι οὐ μόνον τὸ πυρφοῖον ἀκρίτων ἐβυθίσεν ὁ ἐχθρὸς, ἀλλὰ καὶ ἀμερικῶς τῶν ἀθηναίων ἐχώρησεν. Τούτοις, ὅς καὶ αὐτὸς νέους ἀνακατασκευῆς καὶ ὁρμῶν, ὁ ἀσθεὲς ἀμπαρὶ οὐκ ἔβρανε ἡμῶν ἠρώτων αὐτούς, καὶ ὁρμῶν ἐγένετο ἐν τῇ πόλει ἀμείψηται: ὁ δὲ βασιλεὺς λυπηθεὶς καὶ αὐτὸς προσέταξεν ἵνα ἀναίεν τῶν σφῶρων κύκλους τοὺς ἀχμαλωτούς θανατώσῃ. . . . Ὁ τοσαυτάκινα εἶποι νέος ἦσαν Γραικοί: καὶ Ἰταλοὶ εὐκρατοῖ, μεγαλόμυθοι καὶ ἀνδρείοι.

Τὴν 23, 24 καὶ 25 ἀνεκαλύφθησαν ὑπόνοιμοι ἐν τοῖς Καλιγναρίαις καὶ ἀνατράπησαν τὴν δὲ 26 καὶ 27 τοσαῦτα πυρὰ καὶ φῶτα καὶ φηνοὺς ἠναψεν ὁ ἔγθρος, καὶ τοσαῦτα κραυγαὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ ἠκούοντο ὥστε, κατὰ τὸν Ν. Βάρβαρον, ἀφαίετο ὅτι θά ἦναι γενοῦ ὁ οὐρανός. Πάντες ἐν τῇ πόλει κατεπτόθησαν, καὶ πάντες θρηνοῦντες καὶ κοπτόμενοι ἰκέτευον τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θεοτόκον νὰ λυτρώσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς μανίας τῶν ἐθνικῶν.

Τὴν 28 προστάχθησαν πάντες ὑπὸ τοῦ πολιάρχου, ἠχοῦσης τῆς σάλπιγγος, νὰ παρευρεθῶσιν ἕκαστοι ἐπὶ ποινῇ θανάτου εἰς τὰς ἰδίαις θέσεσι, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ γείνη τὴν ἐπιούσαν ἡ γενικὴ ἐφοδός. Καὶ ὑπήκουσαν μὲν πάντες, πλείστοι δὲ Τούρκοι περιερχόμενοι τὸ στρατόπεδον μετὰ τυμπάνων καὶ σάλπιγγων ἔλεγον· «Γίαι Μωάμεθ, ἀγαλλισθεῖσθε ὑβρίων ὅτι ζωογήσωμεν τότους χριστιανούς ὥστε θὰ πωλώμεν ἀντὶ δουκάτου δύο, καὶ θὰ κατακτήσωμεν τὸσον πλοῦτον ὥστε θὰ γείνωμεν ὅλοι χρυσοί, καὶ θὰ κάμωμεν τὰ γένεια τῶν Ἑλλήνων σχοινία διὰ νὰ δέσωμεν τοὺς σκύλους ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν θὰ αἰχμαλωτίσωμεν. Ἀγάλλασθε λοιπόν, υἱοὶ Μωάμεθ, καὶ ἀγαλλόμενοι ἀποθάνετε δι' ἀγάπην τοῦ Μωάμεθ... Καὶ ταῦτα ἀκούοντες οἱ Τούρκοι ἀνευφήμουν καθ' ἕνα τὸ στρατόπεδον.»

Ἐκαταναβάλλεσαν δὲ μανιωδῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ τέχνη, ἀλλ' οἱ ἐν τῇ πόλει ἐπεσκεύαζον αὐτὰ ἢ καὶ κατεσκεύαζον νέα ὄχυρά. Ὁ Ν. Βάρβαρος, ἀρρακόμενος ἂν ἀποδίδῃ τὰς τιμὰς τῆς ὑπερασπίσεως τῆς πόλεως πρὸς τοὺς ἰδίους συμπολίτας, τοὺς Ἑνετοὺς, λέγει ὅτι οἱ Ἕλληνας δὲν ἤθελον νὰ ἐργασθῶσιν ἀμίσθι· ἀλλ' ἐπιλανθάνεται ὁ ἀγαθὸς πατριώτης τί πρὸ μικροῦ ἔλεγεν, «ὅτι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παῖδια καὶ γέροντες καὶ ἑσπέραι καὶ πάντες ἐν γένει εἰργάζοντο προθύμως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ τί μετ' ὀλίγον ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι προστίθεισιν· «ὅτι καὶ γυναῖκες καὶ παῖδια ἐν γένει μετεκόμιζον πέτρας· εἰς τὰ τέχνη, ὅπως ῥίπτωνται κατὰ τῶν ἐξορών.» Καὶ χριστιανοὶ καὶ Τούρκοι, παρεσκευάσθησαν διὰ τὴν μεγάλην καὶ κρίσιμον ἐφοδὸν τῆς ἐπιούσης· οἱ Τούρκοι μάλιστα ἐμέθυσαν κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, καὶ ἀνάψαντες τὸ ἑσπέρας πυρὰ καὶ πυροβολοῦντες καὶ κραυγάζοντες εὐθόμουν μέχρι μεσονυκτίου. Ἰδεθήθησαν δὲ ἐνθέρμως ἐκατέρωθεν πρὸς Θεὸν ἐπικαλούμενοι νίκην. «Ἄλλ' ὁ Κύριος ἡμῶν Θεὸς ἀπεφάσισεν ἐν οὐρανοῖς μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τίνες ἔμελλον νὰ θριαμβεύσωσι κατὰ τὴν φρικαλέαν ἐκείνην μάχην τῆς ἐπιούσης.»

Τὴν φρικαλέαν ταύτην μάχην καθ' ἣν ἔπεσαν ἀόλητικῶς ὁ ἐνδοξότατος τῶν ἡμετέρων αὐτοκρατόρων, ἔπεισέ δὲ μετ' αὐτῆν καὶ τὸ χλιετέος προπύργιον τῆς ὄλης χριστιανικῆς Εὐρώπης, θέλωμεν περιγράψαι κατὰ τὸν ἡμέτερον χρονολόγον ἐν ἐπομένῳ φυλλαδίῳ.

ἀφανὲς ἐγένετο. ὅτι οὐκ ἴδεν αὐτὸ ὁ ἀμυρᾶς καὶ πάντες αὐτῶν, καὶ πολλοὶ κληθεῖντες ἔλεγον· «ὅτι θεὸς τῶν ἡμετέρων ἠγατέλει αὐτοὺς, καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀντὶ φυγῆς, ὅτι ἰσχύπετο, προσέταξεν ἐφοδόν.»

ΠΕΡΙ ΜΟΣΧΟΠΟΛΕΩΣ.

—οοο—

Ἐν τῷ ἐπ' ἀριθ. 178 φυλλαδίῳ (σελ. 232) ὑπεσχέθημεν νὰ δημοσιεύσωμεν ὀλίγας τιμὰς εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατοετητηρίδα ἀκμασάσης Μοσχολέως ἢ Βοσκοπόλεως. Τοιαύτας λαβόντες ἐσχάτως παρὰ τοῦ ἐν Βογατικῷ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης διδασκάλου Κ. Κ. Σακελλαρίου παραθέτομεν ἐνταῦθα.

Ἡ Μοσχόπολις, ἡ κατ' ἀρχὰς Βοσκοπόλις ἐπικληθεῖσα, κείται μὲν μετὰ τῶν ὄρων τῆς Μακεδονίας καὶ νέας Ἡπείρου (Ἀλβανίας) πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως Κοριτσᾶς καὶ πρὸ ἀνατολᾶς τῆς Βεράτης (Βελογράδων), ἀπέχουσα τέσσαρας μὲν περίπου ὥρας τῆς πρώτης, δεκατέσσαρας δὲ τῆς δευτέρας, ἴδρυται δὲ ἐπὶ ὄροσπεδίου δύο ὥρας ἀπὸ τῆς πεδιάδος ἐν ἣ ἡ Κοριτσά. Ἡ θέσις αὐτῆς εἶναι τερπνοτάτη καὶ ὑγιεινοτάτη, τὸν μὲν χειμῶνα καλυπτομένη ὑπὸ χιόνος, τὸ δ' ἔαρ καὶ τὸ θέρος στολιζομένη ἐκ παντὸς εἶδους εὐόσμων φυτῶν, ἐνθ' ἃ περιελαμβάνεται ἡ εὐκαρπία καὶ ὁ ἄριστος ἀμύγδαλος, τὴν σφοδρότητα τῶν ἀνέμων. Τρεῖς ποταμίσκοι ἰσχυροὶ ἀνοίωσι διὰ μέσου καὶ δύο παρὰ τὰ ἄκρια αὐτῆς, οὐ μικρὸν συντελοῦντες εἰς τὴν εὐεξίαν τῶν κατοίκων, καὶ μᾶλλον εὐκρατον καθιστῶντες τὸ κλίμα. Καὶ προάγει μὲν ἡ γῆ πολλοὺς καὶ καλοὺς ἐσθωδίστους καρπούς, ἀλλὰ, διὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς θέσεως, ἡ σταφυλὴ δὲν ὀριμάζει. Καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα εἰρήσθω μοι· περὶ δὲ τῆς πόλεως ὀλίγας ἔχομεν εἰδήσεις, αἵτινες ὅμως ἀρκοῦσι νὰ δείξωσιν εἰς ὅποιαν εἶχε φθάσει ἀκμὴν, καὶ πόσον ἀήμερον παρακμάζει.

Λέγεται ὅτι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 157 ἑκατονταετηρίδος ἦμας τις Μακεδόνας, Ἡπειρωτῶν καὶ Θεσσαλῶν περὶ τὴν ποιμενικὴν ἀσχολουμένων, καὶ διὰ τῆς ἐπικλήσεως Βλάχοι διακρινόμενων, συνοικισθεῖσα ἐνταῦθα ἀνήγειρε τὴν πόλιν ταύτην, ἣν καὶ ἐξ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ὀνόμασαν Βοσκοπόλιν. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι, γενόμενοι πλοῦσιοι, κατέλιπον τὴν ποιμενικὴν, καὶ τραπέντες εἰς ἄλλον βίον, τὸν ἐμπορικόν, συνηλλάσσοντο πρὸς τὰς πλησιεστέρας χώρας. Ἄλλ' οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν μικρὰν ταύτην ἐμπορίαν, ἐξέτειναν αὐτὴν εὐδοκίμως μεταβάλλοντες καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, τὴν Βιένναν, τὴν Τεργέτην καὶ τὴν Ἑνετίαν, ἐπὶ δὲ καὶ εἰς Σέρρας καὶ Θεσσαλονίκην καὶ Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀλλαχοῦ. Τῆς εὐπορίας ταύτης τῆς Μοσχολέως γενομένης γνωστῆς, πολλοὶ τῶν κατοίκων Ἡπειρωτῶν τῆς πόλεως Μετσόβου ὡς καὶ τῶν τῆς ἐν Ζαγορίῳ κώμης Σκαμνελίου μετέβησαν σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις ἐνταῦθα, ὅπως ζήσωσι βίον ἀνετώτερον, καὶ συνέστησαν ἰδίαις συνοικίας ὀνομάσαντες τὴν μὲν «Μετσοβίτ μαχαλεσί,» τὴν δὲ «Σκαμνελίτ μαχαλεσί,» ἧτοι συνοικίας Μετσοβιτῶν καὶ Σκαμνελίων. Αἱ συνοικίαι αὗται σώζον-

ταὶ καὶ σήμερον μετὰ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν. Ἐπιποσοῦτον δὲ πύξην ὁ πλοῦτος καὶ σὺν αὐτῷ ἡ τάξις καὶ ἡ εὐνομία, ὥστε κατὰ τὴν 11 ἑκατονταετηρίδα δίδεσκον χιλιάδες οἰκίδων, ἀπασῶν λιθοδομῆ τὴν πόλιν ταύτην. Αἱ ἀγοραὶ ἦσαν εὐρεῖαι καὶ λαμπραὶ, αἱ κρήναι ὄραται καὶ πολλαί, καὶ ἐργοστάσια ταπήτων καὶ ἐριούχων (τσόχας) ἔδιδον τροφήν εἰς μέγαν ἀριθμῶν ἐργατῶν. Ἦσαν δὲ καὶ πολλοὶ ὄπλασιοί, χαλκεῖς, μαχαίροισι, σμηγματοποιοί, ὕφανται καὶ ἄλλοι περὶ παντοίας τέχνας ἀσχολούμενοι.

Εἰς τοιαύτην ἀκμὴν περιελθούσης τῆς πόλεως, οἱ κάτοικοι μετωνόμασαν ἐπὶ τὸ εὐφημότερον αὐτὴν Μοσχόπολιν. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς παιδείας ἐμερίμνησαν ἐπιμελῶς οἱ φιλόκαλοι Μοσχολῖται. Καὶ πρῶτον μὲν ἰδρύσαντο ἰκανὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἐξ ὧν διακρίνοντο τριώροφος τις οἰκοδομητσαράκοντα περίπου ἔχουσα θαλάμους (ταύτης τὰ ἐραῖα σώζονται εἰσέτι), ἐν ἣ ἐδιδάσκετο ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία, ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ θεολογία ὑπὸ διδασκάλων ἐκ τῶν σοφωτέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐπειτα δὲ, ἵνα ἔχωσιν ἄρθρα οἱ διδασκόμενοι τὰ ἀναγκαῖα βιβλία, ἔφεραν ἐξ Εὐρώπης καὶ τυπογραφίαν ἐν ἣ οὐκ ὀλίγα ἐξετυπώθησαν βιβλία (1). Ἀνήγειραν δὲ αἱ Μοσχολῖται καὶ κωμὴν τερματικὴν εἰκοσι περίπου, περισσθέντας ἀκεραλοὺς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἐκ τῶν νεῶν τούτων διαπρέπουσιν ὁ τῆς Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου, τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τῶν Ἀρχαγγέλων, τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου, τοῦ προφήτου Ἠλίου καὶ ὁ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, πάντες ἐκτισμένοι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ καθωραϊσμένοι διὰ λαμπρῶν εἰκόνων καὶ ἄλλων ἀξιολόγων γραφῶν. Τὸ ἀπέναντι τῆς πόλεως κείμενον, καὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας αὐτῆς ἀπέχον μοναστήριον τοῦ τιμίου Προδρόμου, διατρανοῖ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν τῶν

Μοσχολιτῶν διὰ τῶν ἐν αὐτῷ διατηρουμένων κειμηλίων καὶ ὀραϊσμάτων. Διαδηλοῦται δὲ ἐπιμᾶλλον ἐκ πάντων ταύτων ὁ πλοῦτος, ὃν εἶχον ἀποκτήσει καὶ ὁ πολιτισμὸς εἰς ὃν εἶχον περιέλθει οἱ κάτοικοι τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως. Ἀλλ' ἡ κορωνὴς αὐτῆ πατῶν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἡπείρῳ πόλεων κατεστράφη, φεῖ! τὸ 1760 ἔτος ὑπὸ ἄλλων Βανδάλων. Πρὸ πολλοῦ οἱ περιοικοῦντες Μουσουλμάνοι, Γκοραῖοι τε καὶ Ὀπαρῖοι καὶ Κολωνιάται, ἐπορθαλιμῶντες περὶ τὸν πλοῦτον τῆς Μοσχολέως, ἤρξαντο νὰ καταπιέξωσι καὶ νὰ φορολογήσῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς· ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον προέβησαν αἱ ἐπιδρομαὶ αὐτῶν καὶ κωλύσαι, ὥστε περὶ τὸ 1770 ἔτος (ἴδε καὶ Ἱστορ. Κούμα τόμ. 1^η σελ. 531) οἱ πλείους τῶν κατοίκων ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναχωρήσωσι πανέστωι, καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλα μέρη τῆς Τουρκίας καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, εἰς Βιένναν, δηλαδὴ, Τεργέστην, Βιτώλια, Σέρρας, Βεράτην, Ὀχρίδα καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ εἰς Ἀστροῖαν ἰδίως καταφυγόντες ὑπερηθέτησαν ταχέως τὸν πλοῦτον αὐτῶν διὰ τῆς ἀγγλικῆς καὶ τῆς τιμιότητος, οἱ δὲ εἰς Σέρρας, Βιτώλια, κλ. ἐλθόντες ἐπεκράτησαν μετὰ μικρὸν τῶν ἐνοσπίων ἀναειχθέντες οἱ ἐγκριτότεροι. Οἱ ἀπολειφθέντες εὐδαίμονοι Μοσχολῖται δὲν ἠμέλησαν κατ' ἀρχὰς νὰ ἀνακαινίσωσιν οὕτως ἔπειτα τὴν ἐπιμαρτυροῦσαν αὐτῶν πατρῴαν διὰ τῆς δημοσίας καὶ τῆς προσηγορίας τῶν κωνίων κληθῶν, ἀλλ' οἱ ἀγαθὸς αὐτῶν ἐματαιώθησαν, καὶ οὕτω σκότος ἀμαθείας ἐπεκάλυπεν ἐπὶ πολλὴν χρόνον τὴν πρὸ μικροῦ ἀνορθῶσαν ἐπὶ παιδείᾳ ἐκείνην πόλιν. Πρὸ εἰκοσι μόνον ἐτῶν μεθύντες τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ αὐτῆς τέκνα ὅτι ἡ πάλαι περικλεῆς αὐτῶν πατρίς ἐστερεῖτο σχολείων, καὶ ἰδίως ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ἀναστασίας Καζαντζῆς ὁ ἐν Τεργέστη ἀποβιώσας, ὁ ἐν Βιέννῃ βερόνος Σίνας, τὸ κούχημα τῆς Μοσχολέως, ὁ Μιχαὴλ Κιοπέκας καὶ τινες ἄλλοι, κατέθεσαν ποσότητὰ τινα χρημάτων, διὰ τῶν τῶν τῶν ὁποίων μισθοῦται εἰς διδασκαλίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Συνέστησαν δὲ καὶ βιβλιοθήκην ἀξίαν λόγου ἐν τῇ Σχολῇ.

Σήμερον ἡ Μοσχόπολις μόλις κατοικεῖται ὑπὸ χιλίων ψυχῶν, μεταρχομένων μικρὰν ἐμπορίαν καὶ εἰς τινα ἐργόχειρα καταγενομένων, καὶ διατηρούσων ὅπωσοῦν τὸν πάλαι πολιτισμὸν ὡς πρὸς τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸν ἱρατισμὸν. Καὶ διοικητικῶς μὲν ὑπάγεται ὑπὸ τὸν τοποτηρητὴν (καϊμακάμην) τῆς Κοριτζῆς (Γκιόρτζιας), ἐκκλησιαστικῶς δὲ ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Κοριτσᾶς καὶ Πρεμετῆς. Τὸ Ἑλληνικὸν νεόκτιστον σχολεῖον, τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ βαρῆνος Σίνα καὶ Μιχαὴλ Κιοπέκα· πρὸ τριῶν δὲ ἐτῶν διδάσκεται ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἡ ἀλλοδαπὸς αὐτῆς.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ.

ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Τὸ ἀρχαιότερον τῶν ἐν Μοσχόπολιν ἐκδοθέντων βιβλίων, ἐξ ἧσιν ἡμεῖς τοῦλάχιστον γινώσκομεν, ἔστι τὸ φέρον τὴν χρονολογίαν τοῦ 1741 ἔτους (ἴδε Πανδ. φυλλ. 186, σελ. 425). Πάντα δὲ ταῦτα ἐξετάσθησαν τόποις τοῦ ἀνωτέρου Γρηγορίου Ἱερομονάχου τοῦ Κωνσταντινίου.

των, περιβιβημένος συνδόνει, ἐλύγισεν αὐτὸ πρὸς τὴν γῆν τετράκις ἢ πεντάκις. Ὁ Ταβερνέρος, θέλων νὰ περιεργασθῇ τὴν πράξιν ἐπακριβῶς, κατέλαβε θέσιν ὅθεν διήρχοντο τὰ βλέμματα αὐτοῦ διὰ τινος ὀπῆς τῆς συνδόνος.

α Παρατήρησα, λέγει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, κόφας τὴν σάρακα ὑπὸ τὰς μασχάλας μετὰ ξυροῦ, περιήλειψε τὸ τεμάχιον τοῦ ξύλου μετὰ τοῦ αἵματός αὐτοῦ. Τὸ δὲ ξύλον ἠβξανεν ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὸ τρίτον ἐξῆλλον κλάδοι μετὰ κορύνης, τὸ τέταρτον, ἀνυψωθὲν τὸ δένδρον ἐκαλόφθη ὑπὸ φύλλων καὶ τὸ πέμπτον ἐράνησεν ἀνθη. Ἰερεὺς Ἀγγλος παρὰν τότε ἐκεῖ διεμαρτυρήθη κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν συγκατανεύει ὅπως οἱ χριστιανοὶ παρευρίσκωνται εἰς τὸ θέμα τοῦτο· ὅταν ὁμοῦς, ἀπὸ τεμαχίου ξύλου ξυροῦ, εἶδεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι κατόρθωσαν νὰ ἀναπτύχθῃ ἐν βραχυτέρῳ τῆς ἡμισείας ὄρας χρόνῳ δένδρον τεσσάρων ἢ πέντε ποδῶν ὕψους μετὰ φύλλων καὶ ἀνθῶν, καθάπερ ἐν ἑκαρῶ ὄρα, ἠναγκάσθη προσελθὼν νὰ ἐκρίσῃ καὶ ἀνατρέψῃ αὐτό· καὶ διαβρῆθῃ εἶπεν ὅτι εἰς οὐδένα τῶν ὅσων ἤθελον μὲναι παρατηροῦντες περισσότερον χρόνον τὸ τοιοῦτον δὲν θέλει μεταδώσει τὴν ἀγίαν εὐχαριστίαν. Δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ Ἀγγλοὶ νὰ ἀποπέμψωσι τοὺς γόντας ὄντες αὐτοῖς ποσότητες χρημάτων. »

ΑΓΓΒΑΙΑΦΟΡΟΣ ΠΕΡΙΣΤΡΑ. Ἀναγινώσκουμεν ἐν ταῖς Μεταμορφώσεσι τοῦ Ὁσίδιου ὅτι Ταυροσθένης, ὁ περίφημος Ὀλυμπιονίκης, διὰ περιστορῆς βεβαυμένης πορφύρῳ χρώματι ἐφανέρωσεν αὐθιμῆρον πρὸς τὴν ἐν Αἰγύῳ αὐτοῦ πατέρα· ὅτι ἐνίκησε κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἐκείντος μανθάνομεν καὶ παρὰ Πλινίου ὅτι τῆς Μοτίνης (τανῦν Μοδένη) ὑπὸ Μάρκου Ἀδρηλίου πολιορκουμένης, διὰ περιστορῶν ὁ Βροῦτος ἀνταπεκρίνετο μετὰ τῶν πολιορκουμένων. Τέλος, ὅτε οἱ Φράγκοι καὶ οἱ Βενετοὶ περικυβήμενοι ἐπολιόρκουν τὴν Πτολεμαίδα καὶ ἤδη ἐκινδύνευεν ἡ πόλις, οἱ στρατιῶται, ἰδόντες πετομένην ὑψηλὰ περιστορὰν ὑπώπνευσαν μὴ ἐξέλθετα ἀγγελιαφόρος· ὅθεν ποσοῦτον ἄπαντες ἐθορύβησαν, ὥστε τὸ τραπεζοῦρον πτηνὸν ἔπεσον ἐντρομόν κατὰ γῆς. Τότε δ' ἐξετάσαντες αὐτὸ εἶδον ὅτι τῷ ὄντι ἔφερον ὑπὸ τὴν ἐτέραν τῶν πτερόγων τὴν ἀκόλουθον τοῦ Σουλτάνου ἐπιστολήν· α Θίλια ἐλθεῖ ἐντός τριῶν ἡμερῶν μεθ' ἱεκανῶν δυνάμεων ἕνα λόσσω τὴν πολιορκίαν. » Τὸ στρατήγημα τοῦτο ἐπέτυχεν ἀρίστα· διότι οἱ πολιορκούμενοι ἀπελπισθέντες μετὰ μικρὰν παρεδύθησαν.

Α. Κ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ.

—οοο—

Μαρὰ τοῦ μουσοτρόφου Κ. Ἰωάννου Γ. Βαλαβάνη ἐλάβομεν τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν μετὰ δύο ἄσματος, αἵτινα, διὰ τὴν γλώσσαν ἰδίαν, εἶναι περιμργότατα.

Κύριε Συντάκτα!

Ἐάν κρίνητε ἄξια δημοσιεύσεως τὰ πονήματα τῆς πατρίδος μου Κερασσοῦντος καὶ τῶν πλησιοχώρων, αἵτινα ἐκ διαλειμμάτων κομίσει πρὸς ὑμᾶς, καταχωρήσατε τὰ ἐγκλειόμενα ἐν τῷ ἀξιοτίμῳ ὑμῶν φύλλῳ. Ταῦτα συνώδευσα μετὰ σημειώσεων τινῶν ἀρμολόγων πρὸς κατάληψιν τῶν δυσλήπτων λέξεων, ἐξ ὧν πολλὰ δὲν σώζονται μὲν ἐν Ἑλλάδι, ἄξιαι δὲ εἶσι νὰ θησαυρισθῶσιν εἰς τὰ λεξικά.

Α'.

Ἐὐχὴ ῥόδου.

Χριστὲ μου, νὰ ἐποιήσῃς με ἕνα ἑμάλιον (α) δέντρον. Νὰ ἴδω με πολλὰ καρπὸν καὶ χαμῆά (β) κλωνάρια. Νὰ ποῖναι καὶ ἕνα ἄϊον μου ἕνα κρῖον νερόπον (γ); Κι' ἔνταν κινῶν τὰ κρῖα νὰ πᾶνε ἕνα παρῆρα (δ); Νέρονον πιν' ἄς (ε) τὸ νερό μ', νὰ τρῶν ἄς τὸν καρπὸ μού; Νὰ κλῆταν ν' ἀποκομιθῶν ἕνα τοῦ κλωναρι' μ' τὸν τοῦρον (ς).

Β'.

Ὀνειρον γαίνιδος.

α Κοράσιον εἶδεν ἕρομον (ς) κοιμάται μετὰ τὸ ταῖρον(η)άτε (θ); Κι' ὄντας (ι) γναρίζει (κ) καὶ τερει (λ) κοιμάται μοναχίσσα (μ) Μιλλόν' μετὰ παπλώματά τε καὶ μετὰ μαξιλάρια τε· ε Μαξιλάριον μ' ἄλλερα (ν), παπλώματ' ἀπιδάλια (ξ); Νε' ο' ἐποικτεν τὸν ἔταρδ' μ' τὸ νεῖν τὸ παλληκάριν.

(α) Τόπος ἑμαλός· ἕιναι πείδις. (β) Χαμῆά, ἀντὶ χαμηλά, ὅς καὶ ὁ Ὀμηρος ἐν Ὀδυσ. λέγει ξερὰ ἀντὶ ξηρὰ. (γ) Τύπος ὑποκοριστικῆς τὸ α πο ν, ὡς παιδόπον, (παιδάκι) κοριτζίπον (κοριτάκι) κλ. (δ) Τὰ ἄφωκατα, ἔπου ἀναβαίνουσι κατὰ τὸ κλωναριον. (ε) Ἄπο. Μήπως παρεθέρη ἀπὸ τῆς προθέσεως; ἔξ, ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς ἢ τῆς ἑλληνικῆς μετὰ ἀβιτιτικῆς τέως συντασσόμενης; ὄσον, ἢ Πόδον ἔρχεσσι; ὄκ (ε), τὰ Γράνηνα. » (ς) Σημειώσιον ἐνταῦθα ὅτι τὸ σ καὶ τὸ χ προσφέρονται ὡς τὸ γαλλικὸν h.

(ξ) Ὀνειρον. ἢ προσθήκη τοῦ ν εἰς τὴν ἐν. ὄν, καὶ αἵτ. τῶν εἰς α ληθόντων οὐδ. ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων (ἴδε Καρ. Ἄτ. τόμ. Α'), ἀποβλέπεται δὲ πρὸ τῶν προσωπικῶν ἀντανυμῶν. (η) Ἐταρδός ἐρσότης (περὶ τοῦ ν ὅ,τι ἐν τῇ σημειώσει α). (θ) Ἄτῆς, ἀπὸ τῆς ὀνομαστ. ἀτῆς, —αὐτό. (ι) Ὀσι. α Ἐγὼ οὕτως ἐν Ἰωγράφῳ κτλ. » (Ἐρωτόκρ. σελ. 218). Τὸ ν παρῆρα καὶ τὰ τὸ (ντ) —ε, ὅτι (ἴδε Πανδώρας τόμ. Ζ', φυλλάδ. ΡΝΑ', σελ. 165); ἀπὸ τοῦ ὅτι πλησίον ἐρωτηματικοῦ μετέπεισε καὶ εἰς τὴν σκασίαν τοῦ εὐθείου ἐρωτηματικοῦ τί. (κ) Ἄπὸ τοῦ ἐκνήρω' χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ ἐπὶ ἕννοσ καὶ ἐπὶ μέλλας· ὅθεν καὶ ἄγνωστοι ἢ ἔγνωστοι καὶ ὀνήρον. (λ) Ἄπὸ τοῦ τερῆ κατ' ἐπέκτασιν ἐγένετο καὶ τρανῶ καὶ ἀντρανῶ. (μ) Μόνη, μοναχί. (ν) Ἄλλερα· ὁ μὲν ἔχων κληρονομίαν, ἢ τὸ μὴ ἔχων κληρονομίαν ἦτοι κῆριον. α Ἄλλερα· ἢ ἀπομύχῃ ἢ κατάρη· ὅθεν μεταφορ. πρὸ χέρι τοῦ βροστέ· ὅαν ἀκλερον ἦτοι ὅς μὴ ἔχων κῆριον, ὡς μὴ ὑπαγόμενον εἰς τὴν κυριότητα τοῦ σώματος, ὡς νεκρόν. Ἐκ τούτων ἢ σημασία, ἔθλιος; δυστυχής, ἢ ἄλλως κακοβούλιος. (ξ) Ἴσως ἀπὸ τοῦ πέρδομαι· ὡς ἢ ν εἶλεγε, πρὸδαλια· μεταφ. μουσάρ, βδειυρά. Ἄλλαχού δὲ καὶ ἀπιδάλια. Τὰ α κλωνάρια ὡς εἰς τὸ ἄταχτος, ἀμασγῆλυ, ἀντὶ στάχως, μασγῆλυ. (ο) Ποῖα, ἐποῖνα (ἐποῖου), ἐποῖκα (ἐποῖνα). Τοιοῦτους ἀριστούς εἰς κα λήγοντας ἔχουσι καὶ τὸν ἑθνακ, ἀφῆκα. Ὅσα ἴσται δὲ παρακείμενα· διότι καὶ ἡ γραφομένη γλῶσσα στεριῖται τῷ παρακείμενῳ, πολλοῦ γε καὶ δι' ἢ ἐν τῇ ἰσὶς γυδαία.

—οοο—